

UCHWAŁA NR IX/90/2016
RADY POWIATU W ŻNINIE
z dnia 12 lutego 2016 r.

w sprawie uchwalenia Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów
Społecznych Powiatu Żnińskiego
na lata 2016 - 2020

Na podstawie art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 163 z późn. zm.¹⁾)

uchwała się, co następuje:

§1. Uchwala się Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Żnińskiego na lata 2016 – 2020 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Żninie i Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od dnia 1 stycznia 2016 roku.

Przewodniczący Rady
Józefa Błajet

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 217, poz. 1427 oraz z 2015 r. poz. 693, poz. 1045, poz. 1240, poz. 1310, poz. 1359, poz. 1607 i poz. 1830.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami.

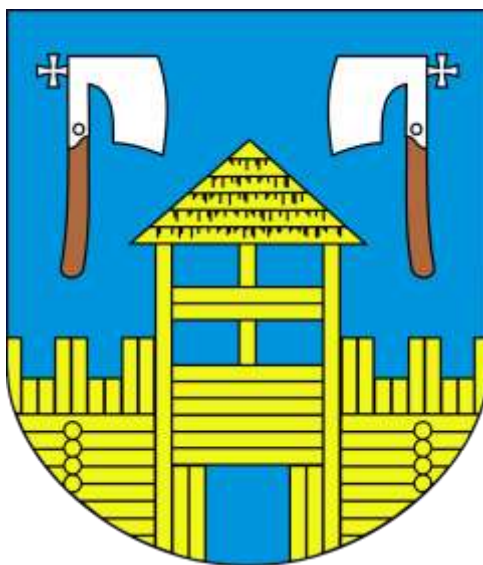
W związku z tym, iż dotychczasowa strategia utraciła ważność z dniem 31 grudnia 2015 r. podjęcie uchwały jest w pełni uzasadnione.

Przewodniczący Rady

Józefa Błajet

Załącznik
do UCHWAŁY NR IX/90/2016
RADY POWIATU w ŻNINIE
z dnia 12 lutego 2016 r.

POWIATOWA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU ŻNIŃSKIEGO NA LATA 2016 - 2020



Opracowanie:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie

Żnin 2016

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
I. Podstawa prawna i metodologia	5
II. Diagnoza sytuacji społecznej Powiatu Żnińskiego	7
2.1. Struktura demograficzna	7
2.2. Infrastruktura społeczna	10
2.3. Pomoc społeczna	10
2.4. Opieka nad dzieckiem i rodziną. Rodzinna i instytucjonalna piecza zastępcza	13
2.4.1. Rodzinna piecza zastępcza	13
2.4.2. Instytucjonalna piecza zastępcza	16
2.4.3. Kandydaci – szkolenia dla rodzin	18
2.4.4. Praca z rodziną biologiczną	19
2.5. Problemy społeczne w Powiecie Żnińskim	20
2.5.1. Bezrobocie	20
2.5.2. Ubóstwo	26
2.5.3. Uzależnienia	29
2.5.4. Przemoc	30
2.5.5. Przestępczość	33
2.5.6. Niepełnosprawność i długotrwała choroba	34
2.5.7. Starzenie się społeczeństwa. Niska aktywizacja zawodowa osób po 50 r.ż.	37
2.5.8. Samotne rodzicielstwo	42
2.5.9. Problemy opiekuńczo – wychowawcze wychowanków rodzin zastępczych	43
2.5.10. Problemy dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych, gimnazjach, szkołach zawodowych i technikach	43
2.5.11. Problemy wsi	44
III. Identyfikacja mocnych i słabych stron powiatu	46
IV. Prognoza zmian	49
V. Misja	50
VI. Cele strategii	51
VII. Kierunki działań	65
VIII. Wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja strategii	70

Wstęp

Powiat to przede wszystkim jego mieszkańcy. Ich problemy stanowią priorytet w hierarchii ważności zagadnień każdego samorządu tego szczebla. Podmiotowość człowieka jest oczywistością, więc jego dobrostan psycho – fizyczny – społeczny musi stanowić podstawę do planowania i podejmowania działań właśnie temu służących.

Kolejne lata funkcjonowania powiatów, a także wnikliwa analiza realizacji nałożonych na nie zadań pokazują, że z wieloma problemami nie poradziły sobie nie tylko w skali naszego powiatu, ale całego kraju. Analizując tylko zagadnienia pomocy społecznej, a więc tej części działań do których odnosi się niniejsza Strategia należy stwierdzić, że w wielu aspektach pomoc społeczna jest niewydolna, a jej zasoby są nieadekwatne do potrzeb. Tym samym podejmowane działania nie przynoszą trwałych rozwiązań, lecz tylko „gaszą” najniebezpieczniejsze ogniska, w życiu poszczególnych osób i rodzin.

Nasuwa się pytanie o przyczyny i uwarunkowania takiego stanu rzeczy. Aby uzyskać precyzyjną w miarę odpowiedź na tak postawione pytanie, należy przyjrzeć się rzeczywistości w jakiej przychodzi żyć mieszkańcom naszego powiatu. Wśród najważniejszych czynników trzeba wymienić duży wskaźnik bezrobocia, który bezpośrednio wpływa na możliwości pozyskania środków do życia. Praca powinna być tym, co daje szansę na normalność polegającą na zabezpieczeniu potrzeb tak osób, jak i rodzin, na zapewnienie warunków do wychowania i kształcenia kolejnych pokoleń oraz do godnego życia. Jest ona miernikiem poczucia wartości i podmiotowości każdego człowieka, który chcąc realizować siebie w życiu musi mieć w niej stosowne oparcie. Z tym wiąże się możliwość posiadania lokum, jego utrzymania, gromadzenia zasobów w celu możliwości choćby minimalnego planowania życia swojego a także, a może przede wszystkim swojej rodziny. Brak stabilnego miejsca na rynku pracy, a raczej brak w ogóle obecności na rynku pracy powoduje głębokie frustracje, wypacza postawy i łamie morale ludzi niemogących zapewnić podstawowego poziomu życia. Rozwarstwienie społeczne oparte na zasobach finansowych staje się jednym z najistotniejszych elementów dzielących ludzi we wszystkich aspektach życia społecznego. Tak często używane określenie wykluczenia społecznego jest w tym rozwarstwieniu najistotniejszym czynnikiem. Wieloletni proces w tym zakresie prowadzi do trwałych, dziedziczonych patologii rozumianych nie tylko jako działania przeciw obowiązującemu prawu, ale jako wycofanych, zaburzonych i zaniechanych aktywności, wycofania się z życia, aż po stany depresyjne i chorobowe. Wyróżnić możemy w zasadzie trzy grupy społeczne: osób i rodzin zasobnych i żyjących na dobrym poziomie ekonomiczno – społecznym, osób i rodzin żyjących na poziomie zaspakajającym podstawowe potrzeby w miarę stabilnie oraz trzecią, powiększającą się grupę osób i rodzin żyjącą na i poniżej granicy ubóstwa. Niemożność poradzenia sobie z trudami życia w tych rodzinach jest poważnym, wielopłaszczyznowym problemem, z którym boryka się każdy samorząd w naszym kraju.

Podjęmowane w tym zakresie działania są mało skuteczne, gdyż u ich podstawy winna być praca, a tej niestety nie ma. System wsparcia społecznego obejmuje tylko działania dające możliwość przeżycia, a nie w miarę normalne życie. Wydawać by się mogło, że możliwość emigracji za pracą jest w tym zagadnieniu pewnym rozwiązaniem, ale jak już pokazały poprzednie lata, taka forma walki o dobra materialne dla rodziny ma swoje ogromne zagrożenia, choćby w trwałości rodzin. Ogrom tego zjawiska jest na tyle duży, że za problem społeczny w naszym kraju uważa się sieroctwo emigracyjne, będące efektem rozpadu rodzin w wyniku długotrwałej rozłąki jej członków. Należałoby w tym miejscu wspomnieć także o wykształconej młodzieży, która emigruje z kraju nie mając dla siebie żadnych perspektyw. Ten problem dotyczy także młodzieży naszego powiatu.

Kolejnym problemem jest ogromny spadek wartości rodziny jako podstawowej komórki społecznej. Zasobność społeczeństwa już od najmłodszych lat życia człowieka wprowadza podział oparty przede wszystkim na stanie posiadania, co uwidacznia się już u najmłodszych naszych obywateli. Zaniedbania wobec dzieci nie można określić jako tylko przypisane rodzinom o niskich dochodach. Można jednoznacznie stwierdzić, że ich zasięg jest o wiele szerszy, a w przypadku rodzin o wysokim statusie materialnym, trudniejszy do rozpoznania. To w dalszej perspektywie przeradza się w kolejny problem braku staranności rodziny o swoich najstarszych członków, co z kolei powoduje z jednej strony pozostawianie rodziców i dziadków samych sobie, a z drugiej strony życie ich kosztem. Jest to tylko zarys niektórych problemów społecznych. Ich pełna gama jest o wiele większa i zostanie w dalszej części tego opracowania uwypuklona.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Żnińskiego na lata 2016 – 2020 jest analizą stanu oraz dynamiki tak działań, jak i zjawisk występujących na terenie naszego powiatu. Jest także próbą ukierunkowania dalszych postępowań w dziedzinie tworzenia rozwiązań dających szanse jak najskuteczniejszego wspierania tych sfer życia mieszkańców, które w efekcie końcowym pozwolą na ich samodzielne funkcjonowanie bytowe i pełne uczestnictwo w życiu społecznym. Użyto określenia „próba”, gdyż zmieniająca się rzeczywistość prawna, czy zupełna nieprzewidywalna zasobność finansowa samorządów, nie pozwala na tworzenie pewnych, w pełni realnych planów czy założeń.

I. Podstawa prawna i metodologia

Podstawę opracowania strategii stanowiły materiały źródłowe, analizy poszczególnych zagadnień i zjawisk, dane o stanie faktycznym oraz materiały, będące wynikiem badań ankietowych różnych środowisk i grup społecznych. W celu selekcji problemów uważanych przez mieszkańców za najistotniejsze, dokonano społecznych konsultacji środowiskowych.

Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną (zarówno na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki), a także konieczność wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy, wymaga profesjonalnego i systemowego diagnozowania problemów społecznych w skali powiatu.

Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie Powiatu Żnińskiego została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie uzyskane w toku bieżącej jego działalności, dane uzyskane z Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy, Starostwa Powiatowego w Żninie, Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie, Komendy Powiatowej Policji w Żninie, Sądu Rejonowego w Żninie i Szubinie, ośrodków pomocy społecznej funkcjonujących na terenie Powiatu Żnińskiego oraz instytucji i organizacji współpracujących z PCPR w Żninie.

W opracowaniu strategii wykorzystano również informacje pochodzące z badań własnych, przeprowadzonych przez pracowników w ramach realizacji projektów unijnych, powstałe w oparciu o indywidualne rozmowy i analizę materiałów z tzw. wywiadu indywidualnego za zgodą uczestników. Pozwoliło to określić „profile indywidualne” ważnych problemów społecznych w wyselekcjonowanej grupie mieszkańców, szczególnie w zakresie problematyki bezrobocia, niepełnosprawności oraz skutków społecznych i psychologicznych tych zjawisk.

W oparciu o diagnozę sytuacji społecznej, została opracowana strategia rozwiązywania problemów pomocy społecznej na najbliższe lata, która jest rozwinięciem działań oraz założeń programowych realizowanych w sferze pomocy społecznej.

W ramach prac strategicznych dokonano przejścia od modelu pomocy, którego zasadniczą funkcją było udzielanie wsparcia materialnego, do modelu nastawionego na wzmocnienie postaw aktywnych oraz wspieranie osób i rodzin zgłaszających się z prośbą o pomoc w rozwiązywaniu problemów. Było to możliwe dzięki rozwojowi różnego rodzaju usług w PCPR (między innymi w ramach projektów systemowych i innych) dla różnych grup świadczeniobiorców, poradnictwa prawnego, psychologicznego i pedagogicznego, terapii i wyspecjalizowanej pracy socjalnej.

Przyjęcie strategii stanowi proces otwierający długoterminowe planowanie polityki społecznej. Strategia jest bowiem podstawą do podejmowania długofalowych (w perspektywie minimum 5-letniej), zintegrowanych działań rozwojowych w sferze społecznej oraz wdrażania rozwiązań w postaci programów lokalnych, mających na uwadze realizację celów zawartych w Strategii.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest więc wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W najbardziej ogólnym ujęciu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji i polityki społecznej. Strategia ma za zadanie przyjęcie właściwego kierunku działań w sferze polityki społecznej Powiatu Żnińskiego na najbliższe lata, co ma prowadzić do minimalizacji negatywnych skutków zmian zachodzących w społeczeństwie.

Podstawa Prawna

Na bazę prawną regulującą treść i realizację niniejszego dokumentu składają przede wszystkim się następujące ustawy:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej;
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
4. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnoprawnych;
5. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym;
6. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
7. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie;
8. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych;
9. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
10. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej;
11. Ustawa z dnia 19 sierpnia 2004 roku o ochronie zdrowia psychicznego;
12. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii;
13. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 roku o spółdzielniach socjalnych.

II. Diagnoza sytuacji społecznej Powiatu Żnińskiego

2.1. Struktura demograficzna

Powiat Żniński obejmuje swym zasięgiem terytorialnym i administracyjnym 6 gmin: Gminę Barcin, Gminę Gąsawa, Gminę Janowiec Wielkopolski, Gminę Łabiszyn, Gminę Rogowo oraz Gminę Żnin.



W roku 2014 na tym terenie mieszkało 70 760 osób. Analizując kolejne lata liczba ludności przedstawiała się następująco:

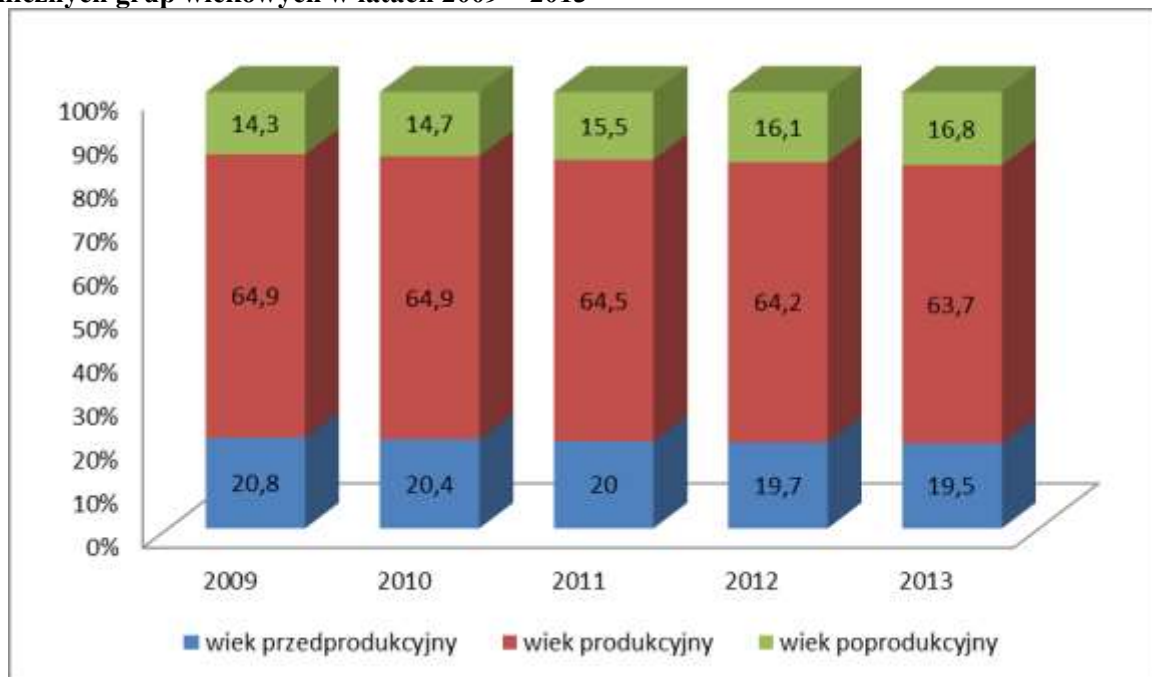
Tabela nr 1 Liczba ludności w latach 2009 – 2013

Jednostka terytorialna	2009	2010	2011	2012	2013
Powiat Żniński	69.985	71.052	71.003	70.957	70.792

Źródło: Opracowano na podstawie danych Banku Danych Lokalnych.

Jak widać z powyższego zestawienia lata 2009 i 2010 to wzrost liczby ludności o 1.067 osób, natomiast od 2010 roku do 2014 roku widać spadek liczby ludności o 292 osoby.

Wykres nr 1 Procentowy udział ludności na terenie Powiatu Żnińskiego według ekonomicznych grup wiekowych w latach 2009 – 2013



Źródło: GUS - Statystyczne Vademecum Samorządowca 2013 r.

W 2009 roku ludność w wieku do 17 roku życia stanowiła 20,8 %, a w roku 2013 już 19,5 %. Zmniejszyła się również o 1,2 % liczba ludności w wieku produkcyjnym. Wzrosła natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym z 14,3 % w 2009 roku do 16,8 % w 2013 roku. Reasumując, odsetek osób w Powiecie Żnińskim w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym maleje, natomiast w wieku poprodukcyjnym wzrasta. Mamy tu do czynienia ze zjawiskiem starzenia się społeczeństwa, co oznacza – zgodnie ze stosowaną w demografii definicją – zwiększanie odsetka osób starszych przy jednoczesnym zmniejszaniu odsetka dzieci. Rośnie i w perspektywie 20 lat, nadal będzie wzrastać liczba osób w wieku 65 lat i więcej. Wzrost ten będzie bardzo dynamiczny ze względu na wchodzenie do tej grupy wiekowej roczników osób urodzonych w latach 50 - tych (najliczniejszych w całym okresie powojennym), a także w latach 60 - tych ubiegłego wieku. Obecnie, np. rocznik urodzonych w 1995 roku liczy prawie 600 tys. osób (dane dotyczą całej Polski), a urodzeni w latach 60 -tych to po ok. 540-460 tys. osób w każdym roczniku – dla przypomnienia w ostatnich latach rodzi się niespełna 400 tys. dzieci rocznie. Dodatkowo, należy przypuszczać, że

trwanie życia będzie się sukcesywnie wydłużało sprzyjając zwiększeniu zarówno liczby, jak i odsetka ludności w starszym wieku w ogólnej populacji ludności Polski.

Badania demograficzne pokazują, że największy wpływ na dynamikę i poziom starzenia się społeczeństwa ma natężenie urodzeń. Duży udział liczby urodzeń przyczynia się do wzrostu udziału dzieci w strukturze populacji, a co za tym idzie – do „odmładzania się” społeczeństwa. Przyrost naturalny na terenie Powiatu Żnińskiego w latach 2008 – 2013 był dodatni, co oznacza większą liczbę urodzeń w stosunku do liczby zgonów. Zjawisko to obrazuje poniższa tabelka w odniesieniu do roku 2013.

Tabela nr 2 Urodzenia i migracje na obszarze gmin Powiatu Żnińskiego w roku 2013

JST	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny	Saldo migracji ogółem
Gmina Barcin	123	144	-21	-32
Gmina Gąsawa	50	55	-5	-31
Gmina Janowiec Wielkopolski	104	92	12	-68
Gmina Łabiszyn	110	76	34	38
Gmina Rogowo	79	71	8	-1
Gmina Żnin	243	253	-10	-95
Powiat Żniński	709	691	18	-189

Źródło GUS - Statystyczne Vademecum Samorządowca 2013 r.

Wartość przyrostu naturalnego jest jednym z czynników wpływających na wartość salda migracyjnego ogółem.

Tabela nr 3 Ruch migracyjny na terenie Powiatu Żnińskiego w latach 2008 – 2013

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013
zameldowania ogółem	848	755	829	833	780	767
zameldowania z miast	458	388	413	435	423	391
zameldowania ze wsi	372	353	403	391	351	372
zameldowania z zagranicy	18	14	13	7	6	4
wymeldowania ogółem	942	785	885	998	893	956
wymeldowania do miast	453	409	462	486	426	503
wymeldowania na wieś	469	373	420	484	450	437
wymeldowania za granicę	20	3	3	28	17	16
saldo migracji	- 94	- 30	- 56	- 156	- 113	- 189

Źródło: dane GUS – Bank Danych Lokalnych.

Na przestrzeni ostatnich sześciu lat (2008 – 2013) saldo migracji na terenie Powiatu Żnińskiego miało ujemną wartość, co oznacza, że więcej osób wymeldowało się z terenu powiatu niż

zameldowało. Przyczyną takiej migracji jest najprawdopodobniej wysoki poziom bezrobocia, chęć poprawy warunków życia przez młodych ludzi, starzenie się społeczeństwa, co za tym idzie występuje niż demograficzny (młode pokolenie rodzi się za granicami kraju). Niski jest też odsetek uczniów rozpoczynających naukę w klasach 1 szkoły podstawowej, a to skutkuje małą ilością studentów i małą ilością wykwalifikowanych specjalistów w Polsce.

2.2. Infrastruktura społeczna

Poziom życia mieszkańców określany jest między innymi przez zasoby infrastruktury społecznej. Na terenie Powiatu Żnińskiego infrastrukturę społeczną tworzy infrastruktura z zakresu: oświaty i wychowania, kultury, ochrony zdrowia i pomocy społecznej, wypoczynku i kultury fizycznej oraz bezpieczeństwa. Dla potrzeb strategii zajmiemy się tylko infrastrukturą pomocy społecznej.

2.3. Pomoc Społeczna

Pomoc społeczna umożliwia przewyższanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym, poprzez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Jednostki organizacyjne

Działania z zakresu pomocy społecznej z mocy ustawy wykonują organy administracji rządowej i samorządowej. Współpracują w tym zakresie z organizacjami społecznymi, kościołami, związkami wyznaniowymi, fundacjami, stowarzyszeniami, pracodawcami oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej należą:

- regionalne ośrodki polityki społecznej,
- powiatowe centra pomocy rodzinie,
- ośrodki pomocy społecznej,
- domy pomocy społecznej,
- placówki specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego,
- ośrodki wsparcia,
- ośrodki interwencji kryzysowej,
- placówki pieczy zastępczej.

Ośrodek pomocy społecznej

Ośrodki pomocy społecznej są to jednostki organizacyjne, wykonujące zadania z zakresu pomocy społecznej w gminie. Zajmują się między innymi przyznawaniem pomocy

Lp.	Ośrodek	
1.	Miejsko –Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Strzelecka 8 Janowiec Wielkopolski
2.	Miejsko –Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Lotników 13 Barcin
3.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Szubińska 1 Łabiszyn
4.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. 700-lecia 36 Żnin
5.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Kolejowa 4 Rogowo
6.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Żnińska 19 Gąsawa

rzeczowej i finansowej osobom i rodzinom, zapewnieniem schronienia, posiłku, miejsc w ośrodkach wsparcia, świadczenie usług opiekuńczych. W Powiecie Żnińskim funkcjonuje 6 ośrodków pomocy społecznej – w każdej gminie.

Tabela nr 4 Ośrodki Pomocy Społecznej

Źródło: materiały własne.

Powiatowe centra pomocy rodzinie

Powiatowe centra pomocy rodzinie są to jednostki organizacyjne, wykonujące zadania powiatu w zakresie pomocy społecznej, m. in. umieszczanie osób w domach pomocy społecznej, pełnienie roli organizatora pieczy zastępczej, zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców oraz dzieciom niedostosowanym społecznie, udzielanie pomocy i wsparcia osobom niepełnosprawnym. W Powiecie Żnińskim Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie ma siedzibę w Żninie przy ul. Szpitalnej 32.

Regionalne ośrodki polityki społecznej

Na szczeblu województwa istnieją dwie odrębne struktury organizacyjne: administracji rządowej i samorządowej.

Zadania rządowe na szczeblu województwa wykonuje wojewoda. Zadania wojewody w zakresie pomocy społecznej realizowane są przez wydziały polityki społecznej urzędów wojewódzkich. Natomiast zadania samorządowe wykonuje marszałek województwa przy pomocy regionalnego ośrodka polityki społecznej - jednostki organizacyjnej powołanej do realizacji zadań pomocy społecznej na terenie województwa. W województwie Kujawsko – Pomorskim zadania te realizuje Regionalne Centrum Rozwoju Społecznego z siedzibą w Toruniu.

Domy pomocy społecznej

Dom pomocy społecznej świadczy usługi na poziomie obowiązującego standardu osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności. Należą do nich usługi: bytowe, opiekuńcze, wspomagające, edukacyjne, w formach i zakresie wynikającym z indywidualnych potrzeb i możliwości mieszkańców.

W zależności od tego, dla kogo są przeznaczone dzielą się na Dps-y dla:

- a) osób w podeszłym wieku;
- b) osób przewlekle somatycznie chorych;
- c) osób przewlekle psychicznie chorych – **na terenie Powiatu Żnińskiego funkcjonują dwa takie domy:**
 - **Dom Pomocy Społecznej w Barcinie – 70 miejsc,**
 - **Dom Pomocy Społecznej w Tonowie – 85 miejsc;**
- d) dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie;
- e) dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie;
- f) osób niepełnosprawnych fizycznie – **na terenie Powiatu Żnińskiego funkcjonuje jeden taki dom – Dom Pomocy Społecznej w Podobowicach – 80 miejsc.**

Ośrodki wsparcia

Ośrodek wsparcia jest środowiskową formą pomocy półstacjonarnej służącą utrzymaniu osoby w jej naturalnym środowisku i przeciwdziałaniu wykluczeniu w każdym zakresie. Na terenie Powiatu Żnińskiego funkcjonują:

- a. środowiskowe domy samopomocy:
 - Środowiskowy Dom Samopomocy w Barcinie;
 - Środowiskowy Dom Samopomocy w Żninie;

- b. Warsztaty Terapii Zajęciowej „Promyk” w Żninie.

Ośrodki interwencji kryzysowej

Rolą ośrodków interwencji kryzysowej jest świadczenie specjalistycznych usług, zwłaszcza psychologicznych, prawnych, hotelowych, które są dostępne przez całą dobę osobom i rodzinom, będącym ofiarami przemocy lub znajdującym się w innej sytuacji kryzysowej. Na terenie Powiatu Żnińskiego ośrodki interwencji kryzysowej znajdują się w każdej gminie, a na szczeblu powiatu te zadania wykonuje PCPR w Żninie.

2.4. Opieka nad dzieckiem i rodziną. Rodzinna i instytucjonalna piecza zastępcza

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obowiązująca od 1 stycznia 2012 roku wprowadziła nowe rozwiązania, a tym samym zadania w zakresie opieki nad dzieckiem i pomocy rodzinie na każdym polu jej funkcjonowania. Wprowadzane sukcesywnie zmiany i „udoskonalenia” doprowadziły do sytuacji, w której od strony rozwiązań ustawowych, działania powinny być efektywne i skuteczne. Niestety, praktyka dowodzi, że jest grupa działań, które nie mogą być podjęte z różnych względów, z których najistotniejszym jest brak zabezpieczenia w środki finansowe.

Ustawa od 1 stycznia 2012 roku w sposób kompleksowy reguluje problematykę wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, w tym: działania profilaktyczne skierowane do rodzin zagrożonych dysfunkcją lub przeżywających trudności, budowanie mechanizmów pracy z rodziną dziecka, organizację systemu pieczy zastępczej oraz problematykę usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej. Wprowadzono szereg nowych rozwiązań dotyczących organizacji, tworzenia i zasad finansowania pieczy zastępczej. Realizacja powyższych zadań odbywa się z respektowaniem określonych zasad. Jest to przede wszystkim zasada dobra dziecka i poszanowania jego podmiotowości, a także zasada nierozdzielania rodzeństwa oraz tymczasowości pieczy zastępczej – pobyt dziecka w rodzinie zastępczej powinien trwać do czasu unormowania jego sytuacji życiowej i prawnej.

Nowym rozwiązaniem wprowadzonym przez ustawę jest współfinansowanie przez gminę, z której dziecko pochodzi kosztów jego pobytu w pieczy zastępczej. Ich wysokość jest uzależniona od okresu pobytu dziecka w pieczy zastępczej. W pierwszym roku pobytu wynosi 10%, w drugim roku 30%, a w trzecim roku 50%.

2.4.1. Rodzinna piecza zastępcza

Pieczka zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Rodzinne formy pieczy zastępczej to:

- rodziny zastępcze:

- spokrewnione,
- niezawodowe,
- zawodowe, w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego,
- zawodowe specjalistyczne.
- rodzinne domy dziecka.

W przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą lub prowadzących rodzinny dom dziecka, piecza zastępcza nad dzieckiem może zostać powierzona rodzinie pomocowej, w szczególności w okresie:

- czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą lub prowadzących rodzinny dom dziecka, w związku z wypoczynkiem, udziałem w szkoleniach lub pobytem w szpitalu;
- nieprzewidzianych trudności lub zdarzeń losowych w rodzinie zastępczej.

W roku 2014 organizator pieczy zastępczej powierzył opiekę nad dziećmi rodzinom pomocowym, w okresie czasowego niesprawowania opieki przez rodzinę zawodową o charakterze pogotowia rodzinnego.

Na terenie Powiatu Żnińskiego funkcjonują: 63 rodziny zastępcze, (stan na 31.12.2015 r.), w których wychowuje się 92 dzieci w wieku:

- Od 0 do 6 lat : 12
- Od 7 do 18 lat: 65
- Powyżej 18 lat: 15

Spśród tych rodzin, 33 to rodziny spokrewnione, a 30 to rodziny niezawodowe, w których wychowuje się odpowiednio 54 dzieci w spokrewnionych, a 38 dzieci w niezawodowych.

Tabela nr 5 Umieszczenia dzieci z terenu Powiatu Żnińskiego w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2010-2015

Rok/liczba umieszczonych dzieci	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Rodzina zastępcza na terenie Powiatu Żnińskiego	10	7	29	18	15	11
Rodzina Zastępcza. poza terenem Powiatu Żnińskiego	2	4	0	2	1	7

Źródło: materiały własne PCPR w Żninie.

Umieszczenie dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej, następuje na podstawie postanowienia sądu. Jak wynika z powyższej tabeli większość dzieci pochodzących z terenu Powiatu Żnińskiego zostaje umieszczona na jego terenie.

Tabela nr 6 Średnie koszty utrzymania wychowanków w rodzinach zastępczych w latach 2010-2015

Rok/ średni koszt utrzymania dziecka	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Średni koszt utrzymania dziecka w spokrewnionej rodzinie zastępczej	631,41	606,26	617,88	634,64	649,07	681,73
Średni koszt utrzymania dziecka w niezawodowej rodzinie zastępczej	894,35	906,43	944,34	992,02	987,26	1.022,96
Średni koszt utrzymania dziecka w zawodowej rodzinie zastępczej	-	-	-	596,93	625,28	837,89
Średni koszt utrzymania dziecka w pomocowej rodzinie zastępczej	-	-	-	-	1.875,52	2.600,00

Źródło: materiały własne PCPR w Żninie.

Wysokość świadczeń wypłacana rodzinom zastępczym lub pomocowym jest określona zapisami ustawy.

Do roku 2012 świadczenia były przyznawane na podstawie ustawy o pomocy społecznej. Podstawą ich ustalania była kwota bazowa, która wynosiła 1 647,00 zł. Świadczenia te wynosiły:

- 60% podstawy, w przypadku dziecka do 7 roku życia;

- 80% podstawy, w przypadku dziecka z niepełnosprawnością, do ukończenia 7 roku życia;
- 60 % podstawy, w przypadku dziecka w wieku powyżej 7 roku życia do ukończenia 18 roku życia, z orzeczeniem o niepełnosprawności albo umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 40% podstawy, w przypadku dziecka zdrowego powyżej 7 roku życia do ukończenia 18 lat.

Świadczenia umniejszano o kwotę 50% dochodu dziecka, który stanowiły: renta rodzinna, zasiłek pielęgnacyjny i alimenty.

Rodziny zastępcze niespokrewnione otrzymywały również dodatek w wysokości 10% podstawy z tytułu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem.

Ustawa o pieczy zastępczej (od 2012 roku), zróżnicowała wysokość świadczeń, które wynoszą:

- dla rodzin spokrewnionych nie mniej niż 660 zł na dziecko;
- dla rodzin niezawodowych i zawodowych nie mniej niż 1000 zł na dziecko.

Świadczenia te również umniejszano o kwotę do 50% dochodu dziecka. Dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością, albo umiarkowanym lub znacznym stopniem niepełnosprawności otrzymywały dodatek w kwocie 200 zł miesięcznie. Od września 2014 roku ustawodawca zniósł obowiązek umniejszania świadczeń miesięcznych na dzieci o część ich dochodu.

2.4.2. Instytucjonalna piecza zastępcza

Placówki opiekuńczo - wychowawcze zapewniają dzieciom całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokajają ich niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne. Podstawą umieszczenia dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej jest orzeczenie sądu. Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletniości. Osoba, która osiągnęła pełnoletniość, przebywając w pieczy zastępczej, może przebywać w dotychczasowej placówce opiekuńczo-wychowawczej za zgodą dyrektora placówki, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia, jeżeli się uczy.

Instytucjonalne formy pieczy zastępczej to:

- placówki opiekuńczo – wychowawcze:
 - typu rodzinnego,
 - typu socjalizacyjnego,
 - typu interwencyjnego,
 - specjalistyczno-terapeutycznego.

- regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne,
- interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Typ placówki opiekuńczo-wychowawczej określa jej regulamin.

Na terenie Powiatu Żnińskiego funkcjonują placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego. Są to:

1. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu Rodzinnego w Rozalinowie, utworzona w 2005 roku, przeznaczona jest dla 8 wychowanków.
2. Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu Rodzinnego w Gąsawie, utworzona w 2000 roku, przeznaczona jest dla 4 wychowanków.
3. Dom Dziecka „Słoneczna Przystań” nr 1 w Kołdrąbiu, utworzony w 1980 roku, przeznaczony jest dla 30 wychowanków.
4. Dom Dziecka „Słoneczna Przystań” nr 2 w Kołdrąbiu, utworzony w 2013 roku, przeznaczony jest dla 14 wychowanków.

W przypadku braku miejsc w placówkach opiekuńczo - wychowawczych na terenie Powiatu Żnińskiego i pilnej potrzeby umieszczenia dziecka poza rodziną, konieczne jest poszukiwanie miejsca w placówkach na terenie innych powiatów.

Tabela nr 7 Umieszczenia dzieci z terenu Powiatu Żnińskiego w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2010-2015

Rok/liczba umieszczonych dzieci	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze na terenie Powiatu Żnińskiego	0	5	6	2	8	8
Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze poza terenem Powiatu Żnińskiego	0	3	6	15	1	0

Źródło: materiały własne PCPR w Żninie.

Każdy powiat, z którego pochodzi dziecko umieszczone w placówce zobowiązany jest do ponoszenia kosztów za jego pobyt, w wysokości średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w danej placówce.

Tabela nr 8 Średnie miesięczne wydatki na utrzymanie dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie Powiatu Żnińskiego w latach 2010-2015

Rok/placówka	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Dom Dziecka „Słoneczna Przystań” nr 1 w Kołdrąbiu	2.391,81	2.932,20	3.067,80	2.955,37	2.882,60	2.865,16
Dom Dziecka „Słoneczna Przystań” nr 2 w Kołdrąbiu	-	-	-	3.850,39	3.755,12	3.703,20
POWtR w Gąsawie ul. Jasna 8	2.491,88	2.403,62	2.486,04	3.146,83	3.269,37	3.304,27
POWtR w Rozalinowie	1.940,66	2.071,22	2.170,01	2.367,05	2.414,41	2.484,73
RDD nr 2 w Gąsawie ul. Biskupińska 15a	1.931,05	2.067,90	-	-	-	-
RDD nr 3 w Żninie ul. Gwardii Ludowej 10	2.030,49	2.070,54	-	-	-	-

Źródło: materiały własne PCPR w Żninie.

2.4.3. Kandydaci – szkolenia dla rodzin zastępczych

Wejście w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej spowodowało konieczność wyznaczenia w powiatach organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. W Powiecie Żnińskim organizatorem pieczy zastępczej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie. Do zadań organizatora należy m.in. prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz zapewnienie rodzinom zastępczym szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji. Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka są zobowiązani do ukończenia szkolenia, a po otrzymaniu świadectwa ukończenia mogą ubiegać się o wydanie przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej zaświadczenia kwalifikacyjnego. Liczbę rodzin oraz koszty szkoleń w latach 2010-2015 przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 9 Szkolenia dla rodzin zastępczych i kandydatów

Lata	Liczba osób		Wysokość wydatków	
	Kandydaci	Rodziny spokrewnione	Szkolenia dla kandydatów	Szkolenia dla rodzin
2010	-	-	-	-
2011	9	-	19.653,00	-
2012	-	40	-	10.080,00
2013	20	8	24.676,00	4.500,00
2014	-	61	-	17.240,00

2015	11	0	14.320,00	0
------	----	---	-----------	---

Źródło: materiały własne PCPR w Żninie.

Szkolenia dla ustanowionych rodzin zastępczych przeprowadzane są zgodnie z występującymi potrzebami. Rodziny chętnie z nich korzystają, w celu podniesienia swoich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych. Szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze odbywają się średnio co 2 lata.

Część rodzin zastępczych niezawodowych, które są spokrewnione z dzieckiem, została utworzona przed odbyciem szkolenia i zobowiązana przez sąd do jego ukończenia.

2.4.4. Praca z rodziną biologiczną

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła dwa nowe stanowiska, wspierające pracę z rodziną biologiczną i rodzinami zastępczymi. Na szczeblu gminy jest to stanowisko asystenta rodziny, a na szczeblu powiatu jest to stanowisko koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Ważność tych stanowisk można ustawić na tym samym poziomie. Asystent rodziny, który jest dobrze przygotowany do wykonywania swojego zawodu jest pierwszym „pomocnikiem” w rozwiązywaniu problemów rodziny. Jego rola jest nie tylko wspomagająca w podstawowych czynnościach dnia codziennego, ale także nieoceniona w sferach psychologiczno – społecznych, a więc w odbudowywaniu wartości rodziny, podnoszeniu ich własnej samooceny, pomocy przy odnajdywaniu najlepszych rozwiązań, a przede wszystkim ponownego wchodzenia w czynne życie społeczne. Praca asystentów z rodzinami uwidacznia się w mniejszej liczbie dzieci skierowanych do pieczy zastępczej. Trudno o lepszą rekomendację dla tego zawodu. Jest sprawą oczywistą, że są środowiska, w których nawet najlepszy asystent sobie nie poradzi. Najczęściej są to rodziny z występującym zaawansowanym uzależnieniem, zbyt daleko posuniętą agresją, czy chorobą lub zaburzeniem psychicznym. Idealnym rozwiązaniem byłoby stworzenie takich warunków finansowych, aby stać było każdy samorząd na zatrudnienie takiej ilości asystentów, aby mogli oni wspierać prawie każdą rodzinę dotkniętą problemem, obojętnie w jakiej płaszczyźnie. Czasem skierowana w odpowiednim momencie pomoc zapobiega powstawaniu pogłębiającej się sytuacji patologicznej, co w efekcie prowadzi do większych szkód powstających w jej wyniku. Takie wczesne wspomaganie pozwoliłoby na zwiększenie skuteczności pomocy, a tym samym w dalszej perspektywie na obniżenie kosztów związanych z oddziaływaniem pomocowym w danej rodzinie.

Obecny stan zatrudnienia powoduje, że praca asystentów nie jest wyprowadzaniem rodziny z zagrożenia, lecz ratowaniem ze skrajnie beznadziejnej sytuacji. Mała ilość asystentów związana jest

bezpośrednio z zasobnością samorządu gminnego, a czasem jest wynikiem braku perspektywicznego przewidywania kosztów. Wczesna pomoc i samodzielność rodziny jest o wiele tańsza, niż potem występujące koszty związane z rozwojem patologii w tej rodzinie. Praca asystenta nie zawsze przynosi pożądane efekty, ze względu na brak współpracy ze strony rodziny biologicznej. Powoduje to konieczność zapewnienia dziecku bezpiecznego i stabilnego środowiska zastępczego, poprzez umieszczenie w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Zabranie dziecka z rodziny biologicznej nie powinno wiązać się z zakończeniem współpracy rodziny naturalnej z asystentem. Niestety najczęściej, gdy dziecko zostaje umieszczone, asystent jest kierowany do innych rodzin, a rodzina biologiczna pozostaje bez wsparcia odpowiednich osób, co uniemożliwia powrót dziecka do rodziny biologicznej.

Na szczeblu powiatowym wprowadzono stanowisko koordynatora jako osoby wspomagającej rodziny zastępcze. Rola koordynatora to wspieranie działań na rzecz wszystkich, którzy są związani z dzieckiem umieszczonym w pieczy. Zatem nie odnosi się ona tylko do dziecka, czy nowych opiekunów. Należy nadmienić, iż koordynator współpracuje z rodzinami zastępczymi nieposiadającymi dwuletniego stażu. Każda z rodzin, która deklaruje chęć pracy z koordynatorem musi złożyć stosowny wniosek.

Koordynator swoje działania nakierowuje między innymi na współpracę z asystentem rodziny tak, aby stwarzać realne warunki powrotu dziecka na łono rodziny biologicznej. Zatem tak asystent, jak i koordynator, przy włączeniu pozostałych narzędzi koniecznych do wspierania danej rodziny, są w stanie w wielu przypadkach odmienić los zarówno dziecka, jak i jego środowiska rodzinnego.

2.5. Problemy społeczne w Powiecie Żnińskim

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie przeprowadziło analizę problemów społecznych mieszkańców Powiatu Żnińskiego. Pokazała ona skalę zjawisk i problemów, które są podstawą do planowania działań i środków zmierzających do poprawy bytowej i społecznej osób oraz rodzin. Ich wykaz i omówienie znajduje się poniżej.

2.5.1. Bezrobocie - to zjawisko braku pracy zarobkowej dla osób zdolnych do pracy i poszukujących jej.

Stan bezrobocia w Powiecie Żnińskim pokazują poniższe tabele.

Tabela nr 10 Zarejestrowani bezrobotni według obszaru miast i gmin
(stan na koniec miesiąca grudnia 2014 roku)

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych		Bezrobotni z prawem do zasiłku	
		Ogółem	Kobiety	Razem	Kobiety

1	Miasto	Żnin	878	488	172	78
	obszar wiejski		794	470	124	50
2	Miasto	Barcin	438	264	93	47
	obszar wiejski		470	282	84	43
3	Miasto	Janowiec Wielkopolski	303	173	65	26
	obszar wiejski		377	233	73	30
4	Miasto	Łabiszyn	315	155	61	23
	obszar wiejski		343	191	56	29
5	Gmina	Gąsawa	408	248	88	44
6	Gmina	Rogowo	498	312	99	53
Ogółem PUP			4824	2816	915	423
Zamieszkali na wsi			2890	1736	524	249

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie

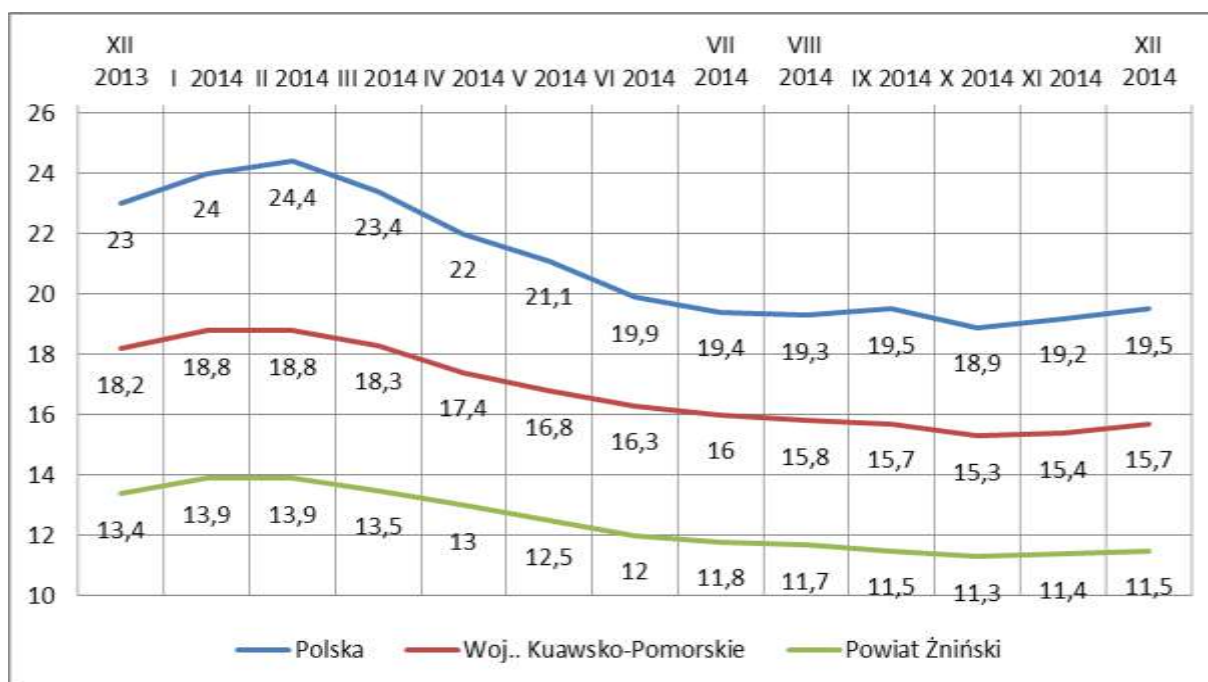
Tabel nr 11 Zarejestrowani bezrobotni wg miast i gmin

Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych 31.12.2013r.		Liczba bezrobotnych 31.12.2014r.	
		Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
Miasto Żnin (siedziba PUP)		1075	570	878	488
Obszar wiejski		950	530	794	470
M. i G. Żnin		2025	1100	1672	958
Miasto Barcin		555	322	438	264
Obszar wiejski		618	335	470	282
M. i G. Barcin		1173	657	908	546
Miasto Janowiec Wlkp.		385	212	303	173
Obszar wiejski		452	258	377	233
M. i G. Janowiec Wlkp.		837	470	680	406
Miasto Łabiszyn		359	173	315	155
Obszar wiejski		438	235	343	191
M. i G. Łabiszyn		797	408	658	346
Gmina Gąsawa		507	296	658	346
Gmina Rogowo		568	351	498	312
Ogółem PUP		5907	3282	4824	2816
Zamieszkali na wsi		3533	2005	2890	1736
Osoby z prawem do zasiłku dla bezrobotnych		1184	522	915	423

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie.

Z ogólnej liczby bezrobotnych pozostających w rejestrze PUP w Żninie w końcu minionego roku 58,4% stanowiły kobiety, a 59,9 % mieszkańcy wsi.

Wykres nr 2 Stopa bezrobocia w okresie XII 2013r. – XII 2014r



Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie.

Analizując powyższe dane można zauważyć, że w październiku 2014 roku zarówno w Powiecie Żnińskim, jak i w województwie kujawsko – pomorskim oraz całej Polsce wskaźnik stopy bezrobocia osiągnął najniższą wartość. Najwyższą wartość stopy bezrobocia odnotowano w miesiącu lutym 2014 roku.

Na lokalnym rynku pracy odczuwalny jest kryzys gospodarczy. Lokalni pracodawcy najbardziej zainteresowani są subsydiowanymi formami zatrudnienia. Często nie mają możliwości tworzenia nowych miejsc pracy z własnych środków. Zjawisko to znajduje odbicie w strukturze ofert pracy wpływających do PUP. Duży odsetek zgłoszonych ofert nie jest wynikiem powstawania nowych miejsc pracy. W głównej mierze są one ofertami tworzonymi przy udziale środków z Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego.

Biorąc pod uwagę płeć osób bezrobotnych widać, że wyraźnie utrzymuje się wieloletni trend przewagi kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych. W końcu 2014 roku kobiety stanowiły 58,4 % ogółu. Dzieje się tak dlatego, iż pracodawcy chętniej zatrudniają mężczyzn, niż kobiety i to mimo wprowadzonych rozwiązań prawnych, jak np. urlop rodzicielski, który teoretycznie przewidziany jest dla obojga rodziców. Często też, kiedy tylko pojawiają się pierwsze symptomy kryzysu gospodarczego z pracą szybciej żegnają się kobiety.

Od 2010 roku wzrosła liczba bezrobotnych kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka. Jak pokazały wyniki badań PUP w Żninie, konieczność opieki nad dzieckiem/osobą zależną jest największą trudnością na rynku pracy dla kobiet poniżej 25 roku życia (im niższy wiek, tym większy odsetek kobiet, których głównym powodem znajdowania się poza rynkiem pracy jest konieczność opieki nad dzieckiem/osobą zależną).

Duży odsetek bezrobotnych w Powiecie Żnińskim, bo aż 59,8 % stanowią osoby długotrwale bezrobotne, których liczba systematycznie wzrasta od 2010 roku. Największa grupa to osoby poszukujące pracy powyżej 2 lat.

Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych w powiecie, które ze względu na swoje dysfunkcje, narażone są na marginalizację na rynku pracy wzrosła w ostatnich 7 latach o 17 osób. Ograniczone możliwości podjęcia pracy, schorzenia, mniejsza mobilność, generalnie gorsze wykształcenie, większa absencja chorobowa i inne cechy typowe dla tej subpopulacji w teorii stawiają ją w gorszej sytuacji na rynku pracy.

Grupą, która napotyka na bariery w szybkim uzyskaniu zatrudnienia i stąd zwraca naszą szczególną uwagę są osoby powyżej 50 roku życia, których sytuacja na rynku pracy nie dość, że pozostaje trudna, to jeszcze zważywszy na wysoką dynamikę wzrostu bezrobocia osób w starszych grupach wiekowych, pogarsza się. Od 2010 roku ich udział w grupie osób bezrobotnych systematycznie wzrasta. Niezmiennie wpływ na sytuację na rynku pracy mają czynniki demograficzne wpływające na wielkość populacji w wieku aktywnym zawodowo, a więc na siłę roboczą. Już dziś obserwujemy postępujący proces starzenia się społeczeństwa. W obliczu niekorzystnych prognoz wskazać należy, że poziom aktywności starszych osób jest bardzo niski, gdyż tylko co trzecia osoba w wieku 50 lat i więcej pozostaje aktywna zawodowo. Do głównych przyczyn bierności osób powyżej 50 roku życia od lat zaliczamy emeryturę oraz chorobę i niesprawność.

Prognozy demograficzne wskazują, że czeka nas zmiana struktury ludności według wieku. Niski poziom dzietności i towarzyszący mu proces wydłużania się trwania życia będą powodować starzenie się społeczeństwa i zmniejszanie podaży siły roboczej, nawet mimo podniesienia wieku emerytalnego. Tym samym notować będziemy wzrost obciążenia demograficznego. Zmiany te, obok sytuacji gospodarczej, będą miały istotny wpływ na sytuację szczególnie ludzi młodych we wszystkich aspektach, w tym również na rynku pracy.

Tabela nr 12 Osoby bezrobotne w szczególnej sytuacji na rynku pracy w Powiecie Żnińskim wg stanu na 30.12.2013 i 2014 roku

Wyszczególnienie	Powiat Żniński	
	2013	2014
Bezrobotni do 25 roku życia	1214	902
Długotrwale bezrobotni	3313	2886
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	1238	1079
Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	1584	1308
Bezrobotni bez doświadczenia zawodowego	1166	965
Bezrobotni bez wykształcenia średniego	3672	2978

Bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia	84	68
Bezrobotni niepełnosprawni	155	134
Samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	571	559
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	870	844

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie

Tendencja malejąca we wszystkich kategoriach osób bezrobotnych związana jest ze spadkiem poziomu bezrobocia w poszczególnych miesiącach 2014 roku w stosunku do roku 2013. W ostatnim dniu 2014 roku, aż 87,17 % osób pozostających w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie posiadało status osoby bezrobotnej w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Procesy zachodzące w życiu społecznym i gospodarczym wymuszają na społeczeństwie zmianę podejścia do pracy. Nowa sytuacja wymaga od pracowników elastyczności zawodowej oraz aktywności edukacyjnej prawie przez całe życie.

Tabela nr 13 Najliczniejsze grupy bezrobotnych wg zawodów w Powiecie Żnińskim wg stanu w dniu 31.12.2014r

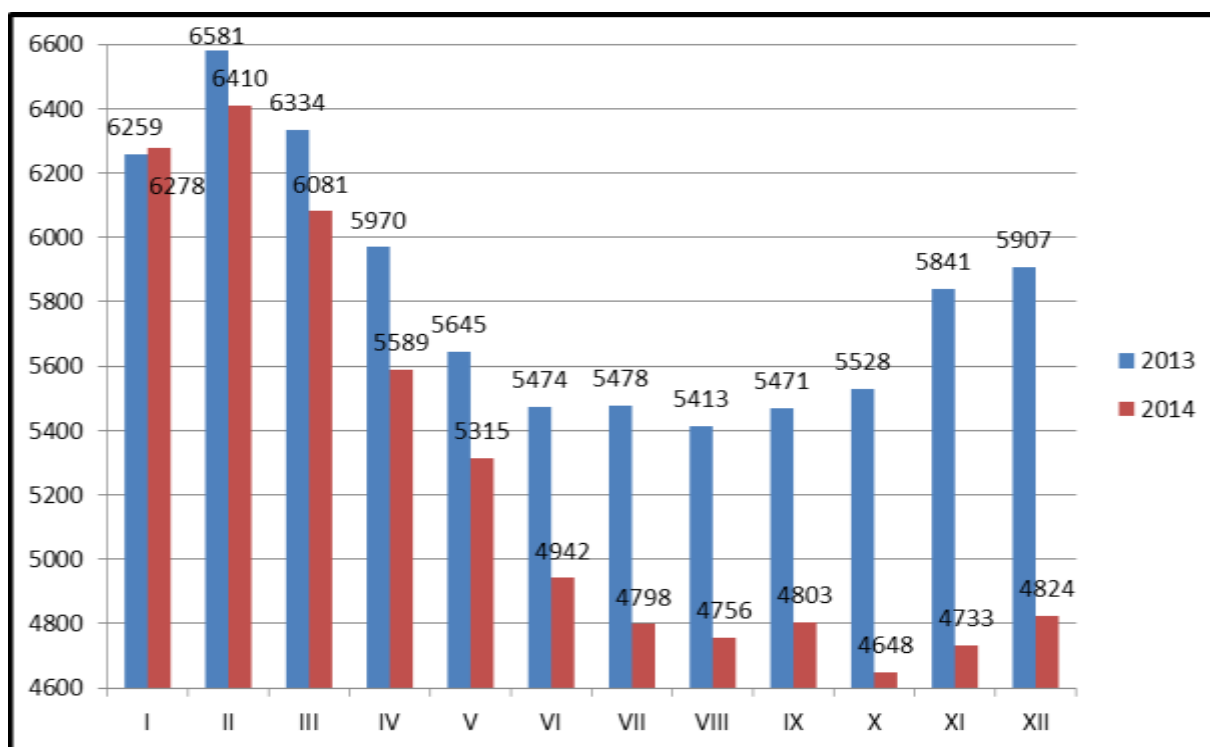
Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	Kobiety
1	522301	Sprzedawca	647	601
2	000000	Inny zawód lub brak zawodu	587	409
3	722204	Ślusarz	157	15
4	515303	Robotnik gospodarczy	149	48
5	331403	Technik ekonomista	129	119
6	711202	Murarz	114	0
7	512001	Kucharz	99	84
8	613003	Rolnik	98	78
9	931301	Robotnik budowlany	84	0
10	751204	Piekarz	67	19
11	752205	Stolarz	66	1
12	753105	Krawiec	64	63
13	751201	Cukiernik	59	50
14	314207	Technik Rolnik	56	42
15	753303	Szwaczka	55	55
16	432103	Magazynier	52	14
17	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	48	42
18	911207	Sprzątaczką biurową	48	48
19	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	46	0
20	753605	Obuwnik przemysłowy	44	43
21	512002	Kucharz małej gastronomii	42	34
22	322002	Technik żywienia i gospodarstwa	40	36
23	513101	Kelner	38	36
24	235107	Pedagog	36	32
25	514101	Fryzjer	36	36
26	713102	Malarz budowlany	35	2

27	932101	Pakowacz	34	25
28	522305	Technik handlowiec	32	31
29	713101	Malarz - tapeciarz	32	1
30	722314	Tokarz w metalu	30	4

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie.

Trzydzieści zawodów o największej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych (w tym również osoby bez zawodu) generuje aż 3024 osoby, co stanowi 62,69 % bezrobotnych. Zdecydowanie najliczniejszą grupę zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły osoby z zawodem sprzedawcy – 647 osób (co stanowi 13,4 % ogółu bezrobotnych). Znaczny odsetek, tj. 12,1 % stanowili bezrobotni bez zawodu (587 osób) oraz 3,25 % w zawodzie ślusarz (157 osób). Obserwując statystyki Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie widocznie zaznacza się dominacja tych samych zawodów deficytowych i nadwyżkowych wśród osób bezrobotnych.

Wykres nr 3 Liczba osób bezrobotnych w Powiecie Żnińskim w latach 2013-2014. Stan w końcu miesiąca



Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Żninie.

Spadek bezrobocia w roku 2014 w stosunku do roku 2013 spowodowany był licznymi wyłączeniami osób bezrobotnych z powodu braku potwierdzenia o gotowości do pracy – 1934

przypadki, natomiast 1453 osoby rozpoczęły udział w formach aktywizacji zawodowej tj. staż, szkolenia, prace społecznie użyteczne.

Analizując sytuację na rynku pracy w Powiecie Żnińskim można zauważyć utrzymywanie się kilku niekorzystnych cech w strukturze bezrobocia. Można do nich zaliczyć m.in. wysoki poziom bezrobocia na obszarach wiejskich, trudną sytuację kobiet na rynku pracy, wysoki odsetek bezrobotnej młodzieży i znaczny udział osób długotrwale pozostających bez zatrudnienia. W strukturze zawodowej osób bezrobotnych stale dominują te same grupy zawodowe, którym z roku na rok coraz trudniej powrócić na rynek pracy z uwagi na wiek i dezaktualizację umiejętności zawodowych. Podkreślenia wymaga fakt, że duża liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędzie pracy nie posiada żadnego zawodu. Niezbędne jest zatem stałe podejmowanie działań zmierzających do umożliwienia zarejestrowanym w urzędzie osobom zdobycia zawodu, czy też podwyższenia lub uzupełnienia posiadanych kwalifikacji niezbędnych na nowoczesnym rynku pracy.

2.5.2. Ubóstwo

Ubóstwo jest pojęciem, które nie jest jednoznacznie zdefiniowane. W literaturze funkcjonują różne jego definicje. Najpowszechniejszą, jest tzw. finansowa definicja ubóstwa, gdzie ubóstwem określa się sytuację, w której gospodarstwo domowe nie dysponuje wystarczającymi środkami finansowymi (zarówno środkami pieniężnymi w postaci dochodów bieżących i dochodów z poprzednich okresów, jak i w formie nagromadzonych zasobów materialnych) pozwalającymi na zaspokojenie jej podstawowych potrzeb bytowych.

Przy ocenie ubóstwa istotny jest wskaźnik minimum egzystencji² i minimum socjalnego³ określany przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych oraz kryterium dochodowe przyjęte w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, uprawniające do pomocy publicznej. Na ogół zjawisko ubóstwa jest konsekwencją wpływu kilku czynników jednocześnie, tj. bezrobocia, niskiego

² **Minimum egzystencji** - to wskaźnik społeczny mierzący koszty utrzymania gospodarstw domowych. Zakres i poziom zaspokajanych potrzeb według tego modelu winny zapewniać takie warunki życiowe, by na każdym z etapów rozwoju człowieka umożliwić reprodukcję jego sił życiowych, posiadanie i wychowanie potomstwa oraz utrzymanie więzi społecznych.

³ **Minimum socjalne** - wskaźnik określający koszty utrzymania gospodarstw domowych na podstawie koszyka dóbr służących do zaspokojenia potrzeb bytowo-konsumpcyjnych na niskim poziomie. Przyjęte składniki koszyka wystarczają nie tylko dla podtrzymania życia (porównaj: minimum egzystencji), lecz dla posiadania i wychowania dzieci, a także dla utrzymania minimum więzi społecznych. Do pierwszej grupy składników zaliczają się wydatki na mieszkanie, żywność, odzież, obuwie, ochronę zdrowia i higienę; do drugiej grupy – koszty komunikacji i łączności (np. dojazdy do pracy), wydatki na kształcenie i wychowanie dzieci, na kontakty rodzinne i towarzyskie oraz skromne uczestnictwo w kulturze. Jest to więc model zaspokajania potrzeb na poziomie minimalnego dobrobytu. Minimum socjalne nazywane jest też granicą wydatków gospodarstw domowych, mierzącą godziwy poziom życia.

poziomu wykształcenia, niepełnosprawności, występujących w rodzinie patologii, głównie alkoholizmu. Kumulowanie się tych czynników prowadzi do obniżenia pozycji społecznej i materialnej mieszkańców, a w konsekwencji do marginalizacji i wykluczenia społecznego jednostki oraz utraty motywacji do podjęcia działań na rzecz poprawy swojej sytuacji.

Konsultacje społeczne dotyczące bytu osób korzystających z pomocy społecznej pozwoliły na zdiagnozowanie w Powiecie Żnińskim zjawiska ubóstwa - wykluczenia, czyli różnicy tego, co określa się jako „normalne życie” w perspektywie „niemożności dorównania innym”. Prowadzi ono do zaniku poczucia własnej wartości, do poczucia wstydu lub poczucia winy. Ubóstwo oznacza również odcięcie od szans na to, co dane społeczeństwo uznaje za „szczęśliwe życie”, niemożność korzystania z tego, co „życie ma do zaoferowania”.

W Powiecie Żnińskim z pomocy społecznej korzystały w 2014 roku 7.282 rodziny:

- w Gminie Barcin korzystało 1.537 rodzin;
- w Gminie Gąsawa korzystało 360 rodzin;
- w Gminie Janowiec Wlkp. korzystało 810 rodzin;
- w Gminie Rogowo korzystało 441 rodzin;
- w Gminie Żnin korzystało 2.905 rodzin;
- w Gminie Łabiszyn korzystało 1.229 rodzin.

Bezrobocie w Powiecie Żnińskim, które obok ubóstwa jest jednym z powodów ubiegania się o wsparcie na dzień 31.12.2014 rok wynosi 19,5 %.

Tabela nr 14 Liczba rodzin i powody objęcia pomocą

Rodzaj przyznania pomocy	Liczba rodzin 2010 rok	Liczba rodzin 2011 rok	Liczba rodzin 2012 rok	Liczba rodzin 2013rok	Liczba rodzin 2014 rok
Ubóstwo	2.059	2.120	2.226	2.298	2.114
Bezdomność	49	45	48	59	59
Potrzeba ochrony macierzyństwa	149	170	176	203	204
Bezrobocie	2.222	2.105	2.190	2.260	2.107
Niepełnosprawność	647	783	827	873	872
Długotrwała choroba	787	862	865	905	927

Bezradność w sprawach opiekuńczych	500	615	642	745	660
Alkoholizm	233	261	273	294	294
Zakłady karne	25	29	42	45	45

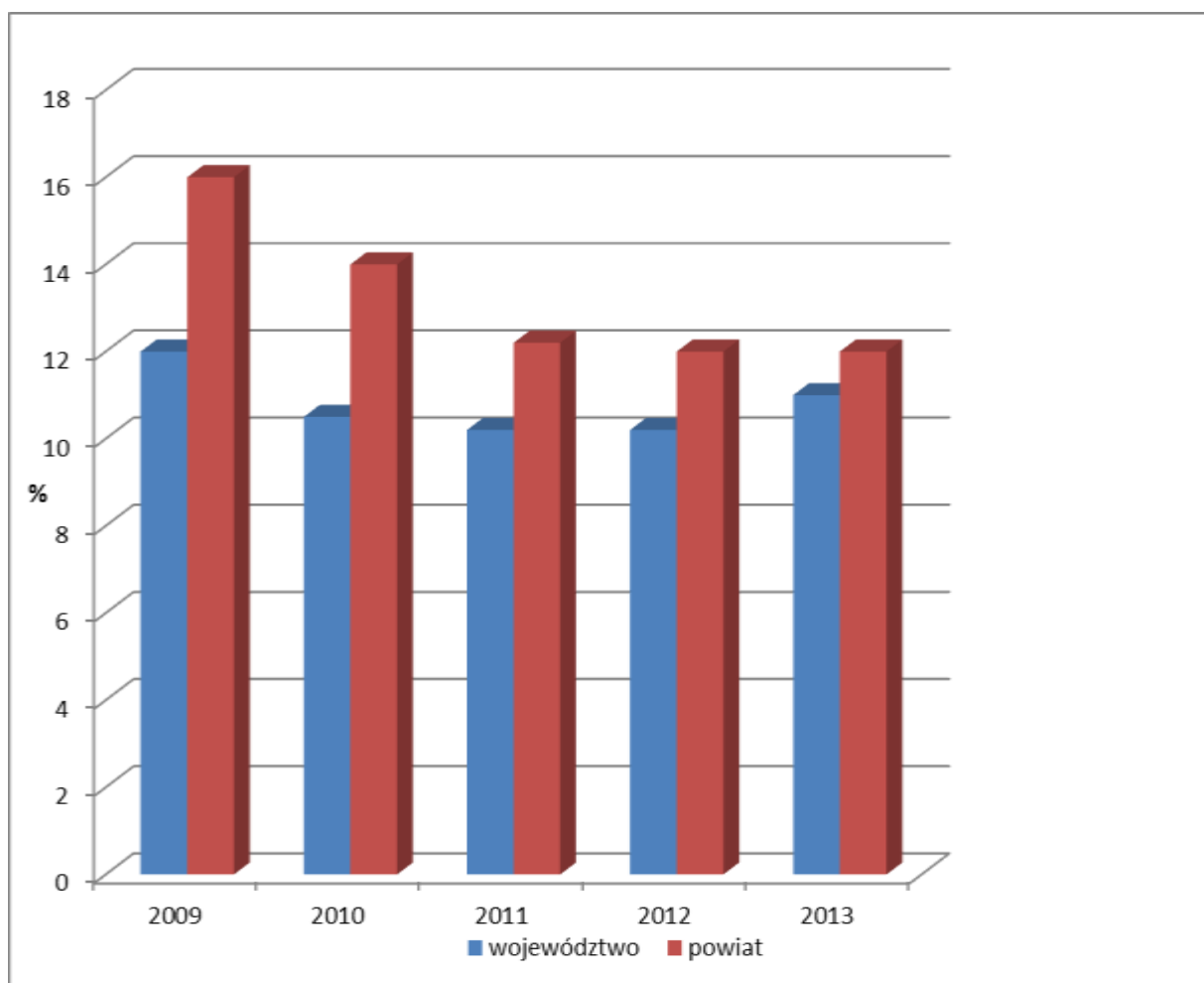
Źródło: Dane Ośrodków Pomocy Społecznej Powiatu Żnińskiego.

Tabela nr 15 Liczba rodzin i rodzaj przyznanej pomocy w latach 2010 – 2014

Rodzaj przyznanej pomocy	Liczba rodzin 2010	Liczba rodzin 2011	Liczba rodzin 2012	Liczba rodzin 2013	Liczba rodzin 2014
Zasilek stały	1,514	1,540	1,436	1,334	1,327
Zasilek okresowy	4,298	4,445	4,946	5,870	5,700
Liczba posiłków	129,103	126,563	114,290	111,664	96,525
Usługi opiekuńcze	203	231	225	211	202

Źródło: Dane Ośrodków Pomocy Społecznej Powiatu Żnińskiego.

Wykres nr 4 Udział osób korzystających z pomocy społecznej zamieszkujących teren Powiatu Żnińskiego w porównaniu do województwa



Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014r. opracowane przez Urząd Statystyczny w Bydgoszczy

Sfera biedy – ubóstwa, to jedna z najistotniejszych kwestii, z którymi musi się zmierzyć diagnostyka społeczna. Jest to jednocześnie niesłychanie złożona kwestia, której skomplikowanie wymaga dogłębnych badań.

Jest to zjawisko o charakterze wieloaspektowym, o tyle trudniejszym do badania, że dane na jego temat są względne, więc nie można do nich zastosować obiektywnych metod pomiaru. Tym niemniej ocena tego zjawiska z użyciem różnych sposobów analizy, pozwala na spojrzenie na ten problem w szerszej perspektywie.

Zdiagnozowano również, iż istnieje związek między typem rodziny, a ryzykiem wejścia w obszar biedy. Rodziny wielodzietne są bardziej narażone na to, że będzie im brakowało środków do życia. Rodziny wielodzietne stanowią blisko 1/3 wszystkich ubogich rodzin. Najbardziej na tym cierpią dzieci, które nie mają równych szans rozwoju i startu w dorosłe życie.

Skala ubóstwa, pomimo coraz większych nakładów na opiekę socjalną jest ciągle wysoka. Skuteczność walki z biedą nie jest jedynie zależna od wysokości wypłacanych świadczeń socjalnych,

(postępowanie bierne), ale od realizowanych programów zapobiegania bezrobociu, w tym np. aktywizowania osób bezrobotnych.

2.5.3. Uzależnienia

Dane komisji rozwiązywania problemów alkoholowych z gmin pokazują, że najczęściej uzależnieni od alkoholu są mężczyźni. Coraz częściej jednak, pod wpływem licznych stresów i frustracji do kieliszka zaglądają kobiety i młodzież. Alkoholizm w rodzinie to choroba wszystkich jej członków. Może pić jedna osoba, a cierpi każdy domownik. Małżonkowie i dzieci osoby uzależnionej od alkoholu, albo rozpaczliwie próbują powstrzymać jej picie, albo rezygnują z nadziei na lepsze życie. Oznacza to często uwikłanie się w chorobę alkoholową małżonka lub rodzica, które określa się jako współuzależnienie. Towarzyszą mu postawy autodestrukcyjne, poczucie konieczności kontroli, nadodpowiedzialność, negowanie własnych potrzeb, lęk przed zmianą i samotnością.

Skala problemu alkoholowego według wyliczeń Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pokazuje, że problem uzależnienia dotyczy ok. 2% mieszkańców Polski. 4% Polaków to dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika. Identyczny odsetek dzieci wychowuje się w rodzinach alkoholików, 5% populacji kraju to osoby pijące szkodliwe, zaś ok. 66% członków rodzin alkoholików (zarówno dorosłych jak i dzieci) staje się ofiarami przemocy domowej. Oznacza to, że około 10% mieszkańców doświadcza poważnych szkód związanych z nadużywaniem alkoholu. Wśród najważniejszych konsekwencji życia w rodzinie z problemem alkoholowym wyróżnia się szkody: fizyczne, psychosomatyczne, psychologiczne, emocjonalne i psychospołeczne. Życie w rodzinie z problemem alkoholowym związane jest zazwyczaj z niższym statusem ekonomicznym, stresem, ograniczonymi możliwościami zdobywania wykształcenia i kariery zawodowej. Ponadto członkowie rodzin z problemem alkoholowym są grupą ryzyka, która jest szczególnie narażona na przemoc. Istotne jest jednak aby pamiętać, że przemoc nie dotyczy tylko rodzin dysfunkcyjnych, ale również rodzin o wysokim statusie społecznym, w których z pozoru nie ma większych problemów.

Z danych gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych osób uzależnionych od alkoholu w Powiecie Żnińskim jest 277, w tym 2 osoby są uzależnione od narkotyków i 7 osób od środków odurzających. Są to jednak tylko te osoby, które wyraziły chęć wyjścia z problemu alkoholowego. Nie wszystkie osoby zwracają się z prośbą o pomoc, dlatego też dane statystyczne nie są do końca miarodajne. Trzeba tu wziąć pod uwagę, że uzależnionych nie ubywa, bowiem choroba ta pozostaje na całe życie. Przyjęło się, iż każda praktycznie impreza jest związana z napojem z zawartością „procentową”. Spożywanie alkoholu zakorzeniło się w tradycjach rodzinnych i towarzyskich. Bez odpowiedniej profilaktyki taki stan doprowadza do daleko posuniętych procesów destrukcyjnych danej osoby, jego rodziny, a także osób z najbliższego środowiska. Dlatego bardzo ważne jest uświadamianie społeczeństwu skutków uzależnień, poprzez różnego rodzaju działania nakierowane zarówno na osoby, które znajdują się w grupie ryzyka, jak i również na osoby, które już wpadły w „spirale uzależnienia”.

2.5.4. Przemoc

Problem przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem wyjątkowo trudnym do ujawnienia. Przemoc kierowana jest głównie ku osobom bliskim, zależnym i określona jest jako zespół atakujących, nadzorujących i kontrolujących zachowań o charakterze fizycznym, seksualnym i emocjonalnym, których celem jest zniewolenie ofiary, wyeliminowanie jej suwerenności, podporządkowanie jej myśli i działań żądaniom i potrzebom sprawcy.

Problem przemocy domowej występuje we wszystkich społeczeństwach i kręgach kulturowych. Osoby doświadczające krzywdzenia skrzętnie ukrywają swój problem. Wiele ofiar doznaje przemocy latami, skrywając rozmiar doznawanej krzywdy. Konsekwencją tej sytuacji jest charakterystyczna dla osób doznających przemocy niska samoocena, bierne strategie radzenia sobie ze stresem, silna zależność, lęk, obniżony nastrój, izolacja społeczna, skłonność do obwiniania się, liczne dolegliwości somatyczne.

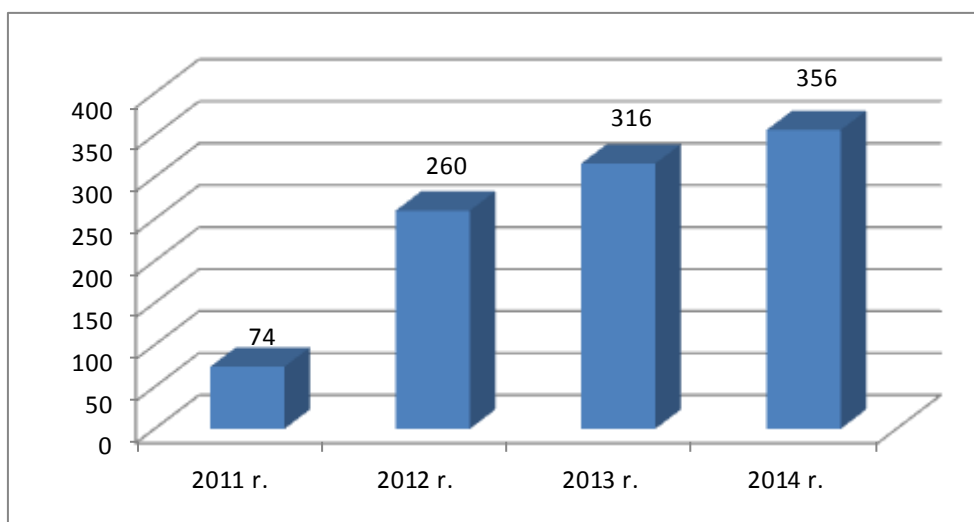
Spojrzenie na przemoc w rodzinie z różnych perspektyw daje obraz jak niebezpieczne jest to zjawisko.

Bardzo trudno oszacować rozmiary przemocy rodzinnej w Polsce. Rodziny dotknięte tym problemem żyją w strachu, a co za tym idzie nie zgłaszają tych zdarzeń do instytucji, które mogłyby podjąć odpowiednie działania.

W wyniku przeprowadzania badań nad tym zjawiskiem w Polsce ukazano, że zaledwie kilkanaście tysięcy spraw o znęcanie się nad rodziną trafia do sądu. Jest to bardzo niska liczba zwłaszcza, że jak pokazują policyjne kartoteki wezwań do tzw. „awantur w rodzinie” jest około miliona rocznie.

Podobnie przedstawia się sytuacja w Powiecie Żnińskim. Na podstawie danych ośrodków pomocy społecznej oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie można zauważyć wzrost wszczętych działań związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie tzw. „Niebieskich Kart”.

Wykres nr 5 Ilość „Niebieskich Kart” za lata 2011 – 2014



Źródło: Dane Przewodniczących Zespołów Interdyscyplinarnych Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Powiatu Żnińskiego.

Przemoc w rodzinie w Powiecie Żnińskim z roku na rok systematycznie wzrasta. Jest to zjawisko bardzo złożone, przez co w pomaganiu ofiarom przemocy bierze udział wielu specjalistów z tej dziedziny. Dlatego ważnym jest, aby podejmować działania zmierzające do ograniczania tego zjawiska, które niewątpliwie jest jednym z największych problemów instytucji zajmujących się pomocą społeczną na terenie Powiatu Żnińskiego.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby zarejestrowanych spraw dotyczących przemocy w rodzinie oraz liczbę spraw dotyczących przemocy w rodzinie zakończonych aktami oskarżenia na terenie Powiatu Żnińskiego uzyskane z Prokuratur Rejonowych w Szubinie i w Żninie.

Tabela nr 16 Liczba zarejestrowanych spraw

	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	I półrocze 2015 r.
Liczba zarejestrowanych spraw dotyczących przemocy w rodzinie	76	113	133	91	66
Liczba spraw dotyczących przemocy w rodzinie zakończonych aktami oskarżenia	33	63	57	30	26

Źródło: Dane Prokuratur Rejonowych w Szubinie i Żninie.

Jak widać nie wszystkie sprawy dotyczące przemocy w rodzinie, które wpływają do prokuratur kończą się aktami oskarżenia. Powody takich decyzji mogą być różne: od wycofania się ofiary i tym samym chronieniem sprawcy.

Dane statystyczne uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Żninie dotyczą wszystkich „Niebieskich Kart” założonych w Powiecie Żnińskim. Z uzyskanych informacji wynika jasno, że w 2014 roku nastąpił wyraźny ich wzrost. Poniższa tabela przedstawia liczbę „Niebieskich Kart” z podziałem na pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie, liczbę sprawców przemocy w rodzinie, sprawców przemocy pod wpływem alkoholu, liczbę zatrzymanych sprawców przemocy (w tym do wytrzeźwienia).

Tabela nr 17 Liczba Niebieskich Kart

	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.
Liczba NK	422	189	268	318

Pokrzywdzeni w wyniku przemocy w rodzinie	602 w tym: kobiety – 455 mężczyźni – 84 nieletni – 63	251 w tym: kobiety – 188 mężczyźni – 27 nieletni – 36	334 w tym: kobiety – 253 mężczyźni – 36 nieletni – 45	357 w tym: kobiety – 273 mężczyźni – 60 nieletni – 24
Liczba sprawców przemocy w rodzinie	422 w tym: kobiety – 18 mężczyźni – 404 nieletni – 0	190 w tym: kobiety – 3 mężczyźni – 185 nieletni – 2	273 w tym: kobiety – 17 mężczyźni – 254 nieletni – 2	321 w tym: kobiety – 21 mężczyźni – 297 nieletni – 3
Sprawcy przemocy pod wpływem alkoholu	371 w tym: kobiety – 12 mężczyźni – 359 nieletni – 0	161 w tym: kobiety – 2 mężczyźni – 159 nieletni – 0	220 w tym: kobiety – 8 mężczyźni – 212 nieletni – 0	286 w tym: kobiety – 15 mężczyźni – 271 nieletni – 0
Liczba zatrzymanych sprawców przemocy (w tym do wytrzeźwienia)	168	166	145	214

Źródło: Dane -Komenda Powiatowa Policji w Żninie

W każdym roku większość sprawców przemocy, którzy zostali zatrzymani znajdowała się pod wpływem alkoholu.

2.5.5. Przestępczość

Istnieje zależność: im większa sfera biedy, tym większa skala przestępczości. Kryminalizacja życia oraz ubożenie społeczeństwa stanowi system naczyń połączonych. Nakłady na sferę społeczną stale rosną, a mimo to nie udaje się skutecznie walczyć z tym zjawiskiem

Tabela nr 18 Zagrożenie przestępczością nieletnich

Przestępczość nieletnich ogółem:	2013	2014
Czyny karalne nieletnich	39	46
Nieletni sprawcy	24	46
Przestępczość nieletnich w wybranych kategoriach:	2013	2014
Kradzież i kradzież z włamaniem	15 czynów-	5 czynów – 1

	9 nieletnich	nieletni
Przestępczość narkotykowa	3 czyny – 0 nieletnich	0
Niszczenie mienia	1 czyn – 1 nieletni	9 czynów – 10 nieletnich
Uszczerbek na zdrowiu	6 czynów – 4 nieletnich	0

Źródło: Dane -Komenda Powiatowa Policji w Żninie.

Tabela nr 19 Informacja o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego

Ogółem	2013	2014
przeciwko porządkowi publicznemu	1601	1524
przeciwko bezpieczeństwu osób i mienia	481	612
przeciwko obyczajności publicznej	501	429
dotyczące wychowania w trzeźwości	555	427

Źródło: Dane -Komenda Powiatowa Policji w Żninie.

Ilość wykroczeń na terenie Powiatu Żnińskiego w porównaniu do analogicznego okresu roku 2013 nieznacznie spadła z 1601 do 1524. W 2013 roku przeprowadzone zostały 6524 interwencje i jest to mniej niż w roku 2014, w którym było ich 6258.

Pomimo zwiększenia ilości kontroli drogowych, a także ilości przeprowadzonych badań kierowców na zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu, zmniejszyła się ogólna ilość nietrzeźwych kierujących z 399 do 212. Jest to pozytywne zjawisko świadczące o podwyższającej się świadomości kierowców.

Tabela nr 20 Zakres rozpoznania i profilaktycznej pracy Policji na rzecz zapobiegania demoralizacji nieletnich w roku 2014

Wyszczególnienie			Liczba
Wnioski, zawiadomienia, interwencje, skierowane do instytucji i organizacji	z tego do :	Sądów rodzinnych	130
		Szkół i innych placówek oświaty i wychowania	19
		Służb zdrowia i opieki społecznej	4
		Poradni wszelkich typów	0
		Innych instytucji i organizacji	5
Ujawnieni nieletni:	Pod wpływem narkotyków		1
	Pod wpływem alkoholu		10
	Członkowie subkultur młodzieżowych		0
	Uciekinierzy z:	Domów rodzinnych	5
		Placówek opiekuńczo- wychowawczych, Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych, Młodzieżowych Ośrodków	

		Socjoterapeutycznych	14
		Schronisk dla nieletnich i zakładów poprawczych	0
	Prostyтуujący się:	dziewczęta	0
		chłopcy	0
Spotkania z młodzieżą:			194
Spotkania z pedagogami:			310

Źródło: Sprawozdanie z zakresu rozpoznawania i profilaktycznej pracy Policji na rzecz zapobiegania demoralizacji nieletnich oraz patologii społecznej na rok 2014

2.5.6. Niepełnosprawność i długotrwała choroba

Niepełnosprawność to jeden z ważniejszych problemów współczesnego świata. Znaczenie tego zjawiska wynika z rozmiaru w jakim występuje.

Skalę zjawiska niepełnosprawności w Powiecie Żnińskim można określić analizując dane uzyskane z rejestracji przyjętych wniosków w sprawie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Z przeprowadzonych analiz w zakresie dominujących problemów społecznych dotyczących w szczególności osoby niepełnosprawne wynika, że jest to głównie wykluczenie społeczne wywołane ubóstwem, jako pochodną bezrobocia strukturalnego w rodzinach, w szczególności na obszarach wiejskich i w środowiskach popegeerowskich. Dowodem na to jest między innymi fakt, że w naszym powiecie od wielu lat ponad 800 rodzin (dane tabela nr 14 numer), w których jest osoba niepełnosprawna, zmuszone są do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, przy czym pomoc ta wynika właśnie z niepełnosprawności beneficjenta.

Mając na uwadze fakt, że przyznawana pomoc społeczna jest głównie rezultatem zdiagnozowanego ubóstwa, czyli sytuacji, gdy osoba nie ma zapewnionego zaspokojenia potrzeb podstawowych i żyje poniżej minimum socjalnego, trzeba stwierdzić, że niedostatki materialne to najważniejszy do pokonania problem ludzi niepełnosprawnych na terenie naszego powiatu.

Zatem rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych, a także walka z bezrobociem członków rodzin sprawujących opiekę nad niepełnosprawnymi wydaje się być głównym zadaniem instytucji rynku pracy w powiecie i powodem ich partnerskiej współpracy z PCPR oraz MOPS-ami. Pokonanie powyższych problemów jest pilne i tylko szeroko zakrojony program obejmujący skoordynowane współdziałanie wielu partnerów społecznych może dać tutaj wymierne rezultaty. Innymi słowy niezbędne wydaje się opracowanie wspólnego dla wielu instytucji i realizowanego wspólnie programu rehabilitacji zawodowej rodzin i osób niepełnosprawnych.

Problemem niepełnosprawnych jest od lat i nadal pozostaje ograniczony dostęp do edukacji. Nadal nie ma systemowych rozwiązań mogących właściwie promować darmowy e-learning oraz system umożliwiający osobom z ograniczoną sprawnością, w szczególności z rodzin ubogich, wykorzystanie drzemającego w nich potencjału edukacyjnego, a co za tym idzie, równania szans na rynku pracy. Umożliwienie nauki to ważny klucz walki z wykluczeniem społecznym.

Na podstawie analizy zgłaszanych potrzeb wynikających z wniosków o przyznanie pomocy w zakresie rehabilitacji społecznej, należy podkreślić utrzymujące się na wysokim poziomie zapotrzebowanie niepełnosprawnych w zakresie pomocy przy realizacji: turnusów rehabilitacyjnych, likwidacji barier technicznych, finansowania przedmiotów ortopedycznych i sprzętu rehabilitacyjnego. Duży postęp widoczny jest w zakresie likwidowania barier architektonicznych, ale nadal potrzeby te występują.

Należy także zwrócić uwagę na perspektywy starzenia się społeczeństwa. Badania naukowe publikowane w wielu mediach wyraźnie mówią, że w najbliższych latach nasze społeczeństwo będzie narodem seniorów. Wydłużanie się życia wynikające z postępu medycznego, nie oznacza jednak gwarancji jakości życia w okresie starości. Efektem może być narastający problem niepełnosprawności nieformalnej. Wielu seniorów/seniorek dożywać będzie nawet 100 lat, a w sytuacji, gdy rodziny dotknięte ubóstwem nie będą mogły zapewnić im właściwej opieki, albo co gorsze przyjdzie im żyć w samotności, to wszystkie zagrażające tym osobom kwestie geriatryczne będą miały bardzo ostry przebieg. Samotność i zapewnienie opieki seniorom, w tym opieki medycznej powinna być ujmowana i podkreślana w programach strategicznych już teraz. Dotyczy to nie tylko zakresu powinności PCPR, lecz także programów rynku pracy i edukacji, a nawet polityki bezpieczeństwa.

Prognozy demograficzne nie pozostawiają złudzeń i z problemem starzenia się ludności już wkrótce przyjdzie zmierzyć się nie tylko władzom centralnym, ale przede wszystkim samorządom.

Tabela nr 21 Ilość złożonych wniosków w latach 2010 – 2015 w ramach rehabilitacji społecznej i zawodowej

Rodzaj zadania	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bariera architektoniczne	34	13	31	27	21	70
Bariera techniczne	114	4	81	24	11	184
Bariera w komunikowaniu się	29	2	26	2	3	56
Turnusy rehabilitacyjne	366	288	301	268	313	268 wraz z opiekunami w tym 68 opiekunów
Sport, kultura, rekreacja i turystyka	7	4	4	4	3	3
Przedmioty	395	595	507	517	624	625

ortopedyczne i sprzęt rehabilitacyjny						
Rehabilitacja zawodowa – Instrumenty rynku pracy	5	4	1	1	0	5
Razem:	950	910	951	843	975	1.211

Źródło: Dane własne. Sprawozdawczość PCPR w Żninie.

Tabela nr 22 Środki otrzymane z PFRON według algorytmu

Lp.	Lata	Kwota	W tym WTZ	Pozostałe zadania realizowane przez PCPR
1.	2010	1.000,653	517.860,00	482.793,00
2.	2011	966 007	517.860,00	448.147,00
3.	2012	1.382,138	517.860,00	864.278,00
4.	2013	986.914	517.860	469.054,00
5.	2014	1.049,238	517.860	531.378,00
6.	2015	1.022,228	517.860	535.367,00

Źródło: Dane własne. Sprawozdawczość PCPR w Żninie.

W 2012 roku Powiat Żniński zawarł z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych porozumienie, dotyczące skoordynowania działań realizowanych w ramach pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”, wskazując jako realizatora Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie. Głównym celem programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy w życiu społecznym, zawodowym i dostępie do edukacji.

Tabela nr 23 Środki otrzymane z PFRON „Aktywny Samorząd”

Lp.	Lata	Liczba złożonych wniosków	Liczba wniosków zrealizowanych	Środki wypłacone
1.	2012	38	28	92.250,38
2.	2013	69	51	180.108,50
3.	2014	58	53	206.047,00
4.	2015	38	37	109.380,45

Źródło: Sprawozdawczość PCPR

2.5.7. Starzenie się społeczeństwa. Niska aktywność zawodowa osób po 50 roku życia

Starość to ostatni okres życia człowieka. Ma ona wymiar biologiczny (fizjologiczny), poznawczy, emocjonalny i społeczny.

Starość jest interpretowana i oceniana w różnorodny sposób. Niektórym jawi się jako czas realizacji niespełnionych marzeń, planów i odpoczynku od pracy zawodowej, inni utożsamiają starość z lękiem, słabością, zależnością, podporządkowaniem.

Problemy zdrowotne sprzężone są często z kłopotami, np. materialnymi, mieszkaniowymi, ograniczoną funkcją opiekuńczą rodziny. Zakończenie pracy zawodowej i przejście na emeryturę często wiąże się z pogorszeniem sytuacji materialnej, obniżeniem standardu życia, a czasami z ubóstwem.

Problemy finansowe przekładają się na ograniczenie życia towarzyskiego i możliwości wykorzystania wolnego czasu w atrakcyjny sposób oraz ograniczenie życiowej przestrzeni, co często prowadzi do osamotnienia. Zwraca się również uwagę na coraz szerszy problem ageizmu, czyli dyskryminacji ze względu na wiek, która dotyczy najczęściej ludzi starszych i oznacza gorsze, niesprawiedliwe traktowanie, brak zaspokajania ich potrzeb, dla których uzasadnieniem są specyficzne cechy późnej dojrzałości i starości.

Analizując sytuację osób starszych zauważono, iż więzi człowieka starego z jego środowiskiem rodzinnym są na ogół dosyć słabe, co wynika głównie z rozluźnienia kontaktów międzypokoleniowych, będących wynikiem zmiany stylu życia, wczesnego usamodzielniania się młodych ludzi, jak również coraz bardziej rozwiniętej sieci pomocy społecznej.

Nieumiejętność przystosowania się do nowych sytuacji prowadzi często do problemów emocjonalnych. Kto może zatem pomóc seniorom w odnalezieniu się w kolejnej fazie życia, która przynosi wiele problemów i trosk? Na pewno takie działania mogą podjąć różnego typu instytucje i organizacje, które interesują się losem seniorów, stwarzając warunki do prawidłowego ich funkcjonowania i podnoszenia standardu ich życia. Zaliczamy do nich:

- domy pomocy społecznej,
- dzienne domy pomocy,
- kluby seniora, którymi na terenie Powiatu Żnińskiego są:
 - Klub Seniora „Wrzos”
ul. Lotników 23/67
88-190 Barcin
 - Klub Seniora „Białe Zagłębie”
ul. Skalników 5/18
88-192 Piechcin
 - Klub Seniora „Uśmiech” w MGOK w Janowcu Wielkopolskim Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury
ul. Powstańców Wlkp. 16
88-430 Janowiec Wlkp.

- Klub Seniora „Sami Swoi” w MGOK w Janowcu Wielkopolskim
ul. Powstańców Wlkp. 16
88-430 Janowiec Wlkp.
- Klub Seniora „Tulipan” przy Łabiszyńskim Domu Kultury
ul. Parkowa 1
89-210 Łabiszyn
- Klub Seniora działający przy GOK w Gąsawie
ul. Żnińska 19
88-410 Gąsawa
- Klub Seniora
ul. Kościelna 4a
88-420 Rogowo,

- a także Uniwersytety Trzeciego, które na terenie Powiatu Żnińskiego są dwa:

- Uniwersytet Trzeciego Wieku
ul. Mogileńska 3
88-190 Barcin,
- Stowarzyszenie -Uniwersytet Trzeciego Wieku im. W. Dobaczewskiej
ul. Poczтовая 15
88-400 Żnin.

W Powiecie Żnińskim sytuacja seniorów, którym obecnie proponuje się wiele form aktywności jest coraz lepsza. Powstaje coraz więcej projektów, mających na celu animację osób starszych nie tylko do czynnego spędzania wolnego czasu, ale też do radzenia sobie z problemami podeszłego wieku. Nadal należy jednak podejmować działania mające na celu wykorzystanie zasobów społecznych, jakie stoją za seniorami – ich doświadczenia, wiedzy, wolnego czasu, zaangażowania społecznego. Organy samorządu we współpracy z organizacjami pozarządowymi powinny tworzyć lokalne programy aktywizacji i wsparcia dla osób starszych, uwzględniające lokalną specyfikę, strukturę potrzeb i możliwości ich zaspokojenia.

Analiza lokalnego środowiska wskazała, że osoby po 50 roku życia, zamieszkujące Powiat Żniński charakteryzuje bardzo niska aktywność zawodowa w efekcie czego, ponad połowa osób w wieku przedemerytalnym pozostaje poza rynkiem pracy uzyskując dochody z systemu pomocy i zabezpieczenia społecznego. Jest to grupa, której nie udało się sprostać wyzwaniom transformacji, a powoli jest spychana na margines głównego nurtu zmian. Tempo tych zmian jest tak duże, że jeżeli ktoś na chwilę staje „na bocznym torze”, to bardzo szybko zostaje w tyle i nie ma szans, aby samodzielnie dogonić pozostałych.

Główne przyczyny dezaktywizacji osób 50+ to:

- negatywne stereotypy dotyczące efektywności ich pracy oraz przeświadczenie, że zaawansowany wiek wiąże się z obniżeniem zdolności do pracy i jej wydajności, prowadzące do dyskryminacji tych osób przez pracodawców oraz do niskiej oceny własnych sił i umiejętności przez pracowników;
- wzrost wymagań ze strony środowiska zawodowego w związku z postępującymi szybko zmianami technologicznymi i wynikającą z nich zmianą struktury popytu na pracę;
- niechęć pracodawców do finansowania szkoleń starszych pracowników;
- zbyt niskie i nieaktualne kwalifikacje pracowników 50+ zamieszkujących powiat, ograniczające ich możliwości utrzymania się na rynku pracy oraz brak motywacji do rozszerzania i aktualizacji posiadanej wiedzy i umiejętności;
- przeciętny niższy poziom wykształcenia osób 50+ w porównaniu do osób młodszych, szczególnie w zakresie technologii informacyjno - komunikacyjnych oraz znajomości języków obcych;
- wcześniejsze wycofywanie się z rynku pracy osób o niskim poziomie wykształcenia, niechęć do permanentnego dokształcania się.

Tabela nr 24 Struktura bezrobotnych z uwzględnieniem osób po 50 roku życia – stan na miesiąc grudzień 2014 roku

Wyszczególnienie			Bezrobotni zarejestrowani		Bezrobotni, którzy podjęli pracę		Bezrobotni zarejestrowani			
							ogółem		w tym z prawem do zasiłku	
			w miesiącu grudniu 2014 roku				w końcu miesiąca grudnia 2014 roku			
			razem	kobiety	razem	kobiety	razem	kobiety	razem	kobiety
0			1	2	3	4	5	6	7	8
Ogółem (w. 02+04)		01	705	289	311	170	4 824	2 816	915	423
z tego osoby	poprzednio pracujące	02	620	246	259	139	4 129	2 310	912	421
	w tym zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy	03	10	7	7	3	153	73	113	54
	dotychczas nie pracujące	04	85	43	52	31	695	506	3	2
Wybrane kategorie bezrobotnych (z ogółem)										
Zamieszkali na wsi		05	427	171	174	89	2 890	1 736	524	249
w tym posiadający gospodarstwo rolne		06	0	0	0	0	2	1	2	1
Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki		07	55	31	30	17	227	139	11	10
w tym, które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia		08	14	13	7	6	36	31	3	3
Cudzoziemcy		09	0	0	0	0	2	1	0	0

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Żnińskiego na lata 2016 - 2020

Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy		10	670	290	273	152	4205	2516	567	252
	do 25 roku życia	11	185	74	89	45	902	552	82	35
	długotrwale bezrobotni	12	331	175	137	89	2 886	1 881	39	25
	kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	13	X	35	X	26	X	844	X	59
	powyżej 50 roku życia	14	130	43	37	20	1 079	475	223	74
	bez kwalifikacji zawodowych	15	190	76	85	47	1 308	797	174	80
	bez doświadczenia zawodowego	16	133	69	74	47	965	710	3	2
	bez wykształcenia średniego	17	418	130	142	59	2 978	1 479	553	193
	samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	18	55	37	30	25	559	486	67	55
	które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia	19	17	0	2	0	68	1	0	0
	niepełnosprawni	20	19	8	11	6	134	63	27	11
	po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego	21	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Żninie

Analizując powyższą tabelę należy stwierdzić, iż problem niskiej aktywności zawodowej osób po 50 roku życia jest obecny i z pewnością ma związek, m.in. z postępującym starzeniem się polskiego społeczeństwa i będzie się nasilał. Ponadto trudna sytuacja na rynku pracy, wysokie bezrobocie, trudne warunki gospodarowania i wysokie koszty utrzymania pracy, dynamiczny rozwój nowych technologii oraz powszechne stereotypy na temat starszych pracowników, nie sprzyjają poprawie sytuacji tych osób na rynku pracy.

Według prognoz GUS w 2020 roku osoby powyżej 50 - roku życia będą stanowić ponad 26 % społeczeństwa.

2.5.8. Samotne rodzicielstwo

W Powiecie Żnińskim samotnie wychowują dzieci aż 443 matki i 6 ojców i jako rodziny niepełne narażone są na zwiększone trudności funkcjonowania. Niezależnie od tego, dlaczego kobieta lub mężczyzna samotnie sprawuje opiekę nad dzieckiem, zawsze ich obowiązki są wzmożone, ponieważ wymagają zapewnienia dzieciom nie tylko opieki w domu, ale również zaplecza finansowego i bytu materialnego. Samotni rodzice stają często przed koniecznością godzenia obowiązków domowych z obowiązkami zawodowymi. W większości jednak przypadków nie mogą znaleźć pracy, ponieważ mają zbyt niskie kwalifikacje zawodowe lub też tej pracy po prostu nie mogą pozyskać, z uwagi na swoją sytuację życiową. W dobie bezrobocia przegrywają oni konkurencję z młodszymi osobami, bardziej dyspozycyjnymi, nieposiadającymi dzieci, a nawet rodzin. Często zauważyć można, że problemy dorosłych i dzieci kumulują się, a przeciążenie jednego opiekuna zwiększa skalę odczuwanych deprivacji. Rodzina mając trudności w wywiązywaniu się z nałożonych przez społeczeństwo funkcji, w przypadku braku pomocy ze strony instytucji pomocy społecznej, zaczyna stawać się rodziną dysfunkcyjną. Wiąże się to z całym szeregiem negatywnych zjawisk, takich jak: uzależnienia, przemoc, nieprzystosowanie dzieci i młodzieży, ubóstwo, bezrobocie, przestępczość, demoralizacja oraz inne. Zdiagnozowany wzrost zbiorowości samotnych rodziców może, przy braku odpowiedniego wsparcia, zacząć stanowić duży problem społeczny.

Tabela nr 25 Liczba rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej w latach 2010 – 2014

Rodzaj przyznanej pomocy	Liczba rodzin 2010	Liczba rodzin 2011	Liczba rodzin 2012	Liczba rodzin 2013	Liczba rodzin 2014
Rodziny niepełne	448	438	463	397	421

Źródło: Dane Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie Powiatu Żnińskiego

2.5.9. Problemy opiekuńczo – wychowawcze wychowanków rodzin zastępczych

Problemy te uwypukliła analiza dokumentacji - kwestionariusza oceny sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej, która pokazała, iż wywołane są one doświadczeniami spowodowanymi brakiem prawidłowych wzorców w rodzinie biologicznej oraz deficytami powstałymi w wyniku niezaspokojenia wszystkich potrzeb rozwojowych w rodzinie biologicznej.

Najczęstszym, negatywnym zjawiskiem zaobserwowanym wśród podopiecznych są:

- zaburzenia emocjonalne, np. nadpobudliwość, stany depresyjne, poczucie odrzucenia, brak akceptacji wśród rówieśników oraz niskie poczucie własnej wartości;
- nasilający się problem, jakim jest podatność na złe wpływy – wybieranie złego środowiska – w myśl zasady „lepiej być kimś złym niż nikim”;
- brak chęci i motywacji do przyswajania nowych wiadomości. Niektóre spośród tych dzieci posiadają orzeczenia z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego;
- brak wystarczających kompetencji wychowawczych rodziców zastępczych;
- środki finansowe otrzymywane na utrzymanie wychowanka wystarczają tylko na zaspokojenie jego podstawowych potrzeb. Rodziców zastępczych bardzo często nie stać na to, aby zapewnić wychowankom wypoczynek wakacyjny, czy zakupić odpowiedni sprzęt edukacyjny.

2.5.10. Problemy dzieci i młodzieży w szkołach gimnazjalnych, zawodowych, liceach i technikach

W roku 2010 i 2013 zostały przeprowadzone badania wśród dzieci i młodzieży w szkołach gimnazjalnych, zawodowych, liceach i technikach. Grupa badawcza obejmowała 251 uczniów w roku 2010, oraz grupę 248 uczniów w roku 2013.

Z badań wynika, że:

- wzrasta liczba dzieci, które na poziomie gimnazjum miały kontakt z alkoholem - wzrost o około 6 % ;
- dzieci spożywają alkohol najczęściej w weekend z kolegami i koleżankami dla relaksu i zabawy.
- wzrasta liczba dzieci wskazujących na fakt, iż w ich domach był lub jest problem alkoholowy;
- dwukrotnie wzrosła liczba uczniów szkół zawodowych mających kontakt z narkotykami - najczęściej marihuana;
- dwukrotnie wzrosło poczucie „normalności” brania narkotyków, jako wyznacznika obecnych czasów;
- w szkołach ponadgimnazjalnych, średnio o 8% wzrosła liczba młodzieży sięgającej po alkohol jako używkę najczęściej wybieraną;
- badani wskazali, że palenie papierosów rozpoczęli w wieku od 10 do 15 roku życia;
- badani wskazują, że w ich najbliższym otoczeniu wzrasta zjawisko przemocy - do najczęściej wymienianych zaliczyli przemoc fizyczną i psychiczną;
- około 13% badanych wskazało, że w szkole nie czują się bezpiecznie;

- badani wskazali, że najważniejszych wartości w życiu szukają przede wszystkim w domu (około 75%), na drugim miejscu jest szkoła (około 20%), na trzecim miejscu badani wymienili kolegów i koleżanki (około 5%).

2.5.11. Problemy wsi

Dnia 08.10. 2015 r. odbyło się spotkanie Dyrektora i pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie z sołtysami z terenu Powiatu Żnińskiego. Każdy z przybyłych otrzymał do wypełnienia anonimową ankietę. Badanie miało za zadanie wskazać główne problemy dotyczące społeczność zamieszkującą tereny wiejskie.

Badania wykazały, że:

- 72 % sołectw organizuje imprezy integracyjno – kulturalno - rekreacyjne dla swoich mieszkańców,
- około 13% działa w kołach gospodyń wiejskich.

Jako najpoważniejszy problem wsi wskazano(należało wskazać 3 czynniki):

- 68% uzależnienia, w tym alkoholizm,
- 59% bezrobocie,
- 36% niską dochodowość małych gospodarstw rolnych,
- 31 % bezradność,
- po 9 % konflikty, biedę i poczucie braku perspektyw.

Jako najpilniejsze do realizacji w najbliższym czasie wskazano:

- 63% aktywizację osób starszych,
- 40% tworzenie świetlic i placów zabaw,
- 18% większe zintegrowanie mieszkańców wsi i ich aktywizację,
- 13% doposażenie świetlic wiejskich,
- 9% aktywizację młodzieży i odrodzenie kół gospodyń wiejskich.

Analiza SWOT - jako mocne strony wymieniono:

- 59% ciszę i spokój,
- 54% położenie przy głównych trasach turystycznych,
- 40% posiadanie świetlicy środowiskowej,
- 27% posiadanie przystanku autobusowego, szkoły, placu zabaw,
- 9% zrozumienie (dobra integracja).

Jako słabe strony wskazano:

- 27% brak świetlicy,
- 22% brak przystanku autobusowego i chodnika,
- 13% alkoholizm i niebezpieczne psy.

Szansę dla wsi badani widzą w:

- 36% zmianie polityki wobec wsi (większe zainteresowanie wsią i jej problemami),
- po 22% więcej środków finansowych i posiadanie świetlicy.

Jako zagrożenia dla wsi wskazano:

- 77% zabranie dopłat unijnych,
- 50% wyludnienie,
- 22% wykupienie ziemi przez obcy kapitał,
- po 13% alkoholizm i natężenie ruchu,
- 4,5 % różnice między stopą życiową biednych i bogatych mieszkańców wsi.

Wskazane grupy społeczne, które powinny być objęte szczególnym wsparciem to zdaniem badanych:

- 95% osoby bezrobotne,
- 68% osoby po 50 roku życia,
- 59% osoby dotknięte problemem uzależnienia,
- 50% dzieci i młodzież,
- 31% osoby niepełnosprawne,
- po 18 % osoby samotnie wychowujące dzieci i dotknięte przemocą.

Zdaniem badanych mieszkańcy wsi to:

- 50% osoby chętne do pomocy innym,
- po 40% osoby przywiązane do tradycji, samodzielnie rozwiązujące problemy, zaangażowane w życie wsi,
- 27% osoby bierne w życiu społecznym.

Analiza problemów na wsi, niezależnie od źródeł ich pochodzenia, potwierdza niekorzystną sytuację na rynku pracy ludności zamieszkałej na terenach wiejskich. Bezrobocie na wsi ma inny charakter niż w mieście, jest bardziej trwałe, a rynek pracy jest mniej elastyczny. Zachodzące przemiany wpłynęły nie tylko na poziom aktywności zawodowej mieszkańców obszarów wiejskich, ale ukazały społeczne opóźnienia rozwojowe na terenach wiejskich. Stąd rynek pracy na wsi dotkliwie odczuwa przemiany.

Zjawisko bezrobocia na wsi trudno dokładnie określić z uwagi na to, że część ludności wiejskiej, mimo, że stanowi niewykorzystaną siłę roboczą, nie spełnia jednego z kryteriów niezbędnych do uzyskania statusu bezrobotnego, określonego w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Mając na uwadze przedstawione powyżej tylko niektóre uwarunkowania dotyczące ludności zamieszkującej na obszarach wiejskich należy podkreślić, że aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych z tych obszarów wymaga podejmowania kompleksowych działań, które pomogą im w znalezieniu zatrudnienia przede wszystkim w sektorze pozarolniczym.

III.

I

dentyfikacja mocnych i słabych stron powiatu

ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- znajomość występowania problemów społecznych, - rozwój bazy infrastruktury społecznej, - potencjał kadr w sferze oświaty, kultury, pomocy społecznej, - rozwój sieci usług na rzecz mieszkańców (domy pomocy społecznej, warsztaty terapii zajęciowej, środowiskowe domy samopomocy, świetlice socjoterapeutyczne), - wzrost liczby organizacji pozarządowych działających na rzecz osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, - dobre rozpoznanie potrzeb mieszkańców przez ośrodki pomocy społecznej, - profesjonalizm kadry pomocy społecznej i stały wzrost jej kompetencji, - współpraca różnych instytucji i organizacji pomocowych, - wzrastające dążenia społeczności lokalnej do zmiany stylu życia i efektywnego rozwiązywania problemów, - dobrze rozwinięta sieć szkół (przedszkola, szkoły podstawowe	- wysoka stopa bezrobocia, w tym osób długotrwale pozostających bez pracy, - niedostosowanie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych do potrzeb i wymagań nowoczesnego rynku pracy, - wysoki odsetek osób utrzymujących się z niezarobkowych źródeł, - niewystarczająca liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, - mała liczba mieszkań chronionych i socjalnych, - ograniczenia kadrowe pomocy społecznej, - ograniczony dostęp do specjalistycznej pomocy i terapii, - utrzymująca się skala zjawiska uzależnienia od alkoholu i innych używek, - niska świadomość mieszkańców powiatu na temat skutków uzależnień, - pauperyzacja społeczeństwa, - pokoleniowość rodzin korzystających z pomocy społecznej (dziedziczenie ubóstwa),

- realizacja programów współfinansowanych ze środków unii europejskiej wspierających zatrudnienie i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, - realizacja programów na rzecz osób niepełnosprawnych, - wspieranie funkcjonujących na terenie powiatu rodzin zastępczych przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, - promowanie rodzinnej pieczy zastępczej, - kwalifikowanie i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze, - wspieranie usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej, - wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, - dobra koordynacja prowadzonych przez PCPR	- niedostateczne środki finansowe na zaspokojenie podstawowych potrzeb klientów pomocy społecznej, - niewystarczająca efektywność programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania patologiom społecznym, - brak zakładów aktywności zawodowej dla osób niepełnosprawnych, - niewystarczające wykorzystanie istniejącego potencjału infrastruktury społecznej, - niskie w stosunku do występujących potrzeb nakłady środków finansowych na rozwój infrastruktury społecznej, - istniejące bariery architektoniczne, urbanistyczne i w komunikowaniu się utrudniające osobom niepełnosprawnym prawidłowe funkcjonowanie, - niski poziom wykształcenia
---	--

SZANSE	ZAGROŻENIA
- możliwość wykorzystywania przez jednostki pomocy społecznej funduszy unijnych na realizację planowych programów, mających na celu zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu, - możliwość wykorzystania przez władze samorządowe i organizacje pozarządowe walorów turystycznych powiatu dających szansę na zwiększenie liczby miejsc pracy - i spadek bezrobocia, - współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającym dzieci, młodzież i rodzinę, - wspieranie rozwoju i promowanie pieczy zastępczej, - upowszechnienie informacji dotyczących praw i uprawnień osób niepełnosprawnych, - działania na rzecz aktywizacji osób znajdujących w trudnej sytuacji na rynku pracy, - zwiększenie świadomości osób związanej z możliwościami radzenia	- bezrobocie powodujące zubożenie społeczeństwa, - postępujące starzenie się społeczeństwa i ujemny przyrost naturalny, - zachowania patologiczne dotyczące rodziny, przede wszystkim alkoholizm i przemoc, - ukrywanie zjawiska przemocy domowej i rówieśniczej, - migracje osób w wieku produkcyjnym, - utrwalanie bierności zawodowej w rodzinach osób długotrwale bezrobotnych, - niska świadomość społeczna dotycząca potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych, - słabo rozwinięty wolontariat, - ograniczenia finansowe w pomocy społecznej.

IV. PROGNOZA ZMIAN

Zasadniczym celem realizacji strategii jest objęcie jej oddziaływaniem wielu obszarów polityki społecznej, na co wpływ będzie miało partnerstwo poszczególnych podmiotów, zaangażowanych w jej realizację, a także władz i odbiorców projektów. W perspektywie zakładamy, iż pozytywne skutki realizacji strategii będą miały wpływ na rozwój społeczeństwa i poprawę sytuacji bytowej i społecznej mieszkańców Powiatu Żnińskiego.

Należy podkreślić fakt, iż w ramach strategii szczególną uwagę poświęca się osobom, których funkcjonowanie jest z różnych względów szczególnie utrudnione i dla których życie wydaje się być o wiele trudniejsze, niż dla innych grup społecznych. Podejmowane działania mają więc na celu poprawę ich sytuacji i eliminację ograniczeń, związanych z funkcjonowaniem w środowisku osób niepełnosprawnych, seniorów, rodzin, dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem z udziału w życiu społecznym. Co więcej, strategia rozwiązywania problemów społecznych będzie wsparciem do doskonalenia spójnego, bazującego na współpracy jednostek lokalnych, systemu pomocy dziecku i rodzinie. Szczególne znaczenie przypisujemy wsparciu rodzin w jej naturalnym środowisku, jednocześnie działając w kierunku zapewnienia dzieciom, które zostały pozbawione opieki rodziców naturalnych, zastępczych form opieki. Efektem prowadzonych działań będzie wzrost roli pomocy społecznej w regionie oraz zwiększenie poziomu kwalifikacji osób pracujących w jednostkach pomocy społecznej. Jednocześnie dzięki wdrażanym w ramach strategii celom, możliwe będzie korzystanie ze środków unijnych, co przełoży się na wszechstronny rozwój regionu.

Zaangażowanie do realizacji strategii wielu podmiotów funkcjonujących na terenie Powiatu Żnińskiego będzie wpływało na bardziej efektywny przepływ informacji między instytucjami. W przyszłości daje to szansę na większą liczbę wspólnych inicjatyw i podejmowanie skutecznych działań.

Podsumowując, strategia rozwiązywania problemów społecznych ma za zadanie zintensyfikować i zintegrować działania instytucji w obszarze pomocy społecznej, wpłynąć na rozwój gospodarczy i społeczny powiatu, a także dotrzeć do osób potrzebujących wsparcia i zachęcić ich do wzajemnej współpracy.

V. MISJA

Rodzina jest sercem społeczeństwa -

zawsze wymaga troski, a czasem szybkiej i skutecznej pomocy ze strony wszystkich instytucji i organizacji społecznych do tego powołanych. Inwestowanie w tę pomoc jest opłacalne bo ratuje rodzinę,
serce naszej lokalnej społeczności.

VI. CELE STRATEGII

a. Cel strategiczny:

1. Wspieranie i rozwój systemu pieczy zastępczej

Cele operacyjne:

1. Zapewnienie pieczy zastępczej dzieciom pozbawionym opieki rodziców naturalnych w formie rodzinnej i instytucjonalnej:

- 1.1. Promocja form pieczy zastępczej, pozyskiwanie, kwalifikowanie i szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych.
- 1.2. Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych, osób pełniących tę funkcję, a także udzielanie rzetelnych informacji osobom zainteresowanym tematyką rodzinnej pieczy zastępczej.
- 1.3. Zwiększenie liczby rodzin zastępczych, w tym rodzin zawodowych.
- 1.4. Zapewnianie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
- 1.5. Tworzenie rodzinnych domów dziecka.

Realizator	Partnerzy	Źródło finansowania	Termin realizacji
PCPR Żnin	miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej, sądy, środowisko lokalne	Środki powiatu, dotacje celowe, środki gminy, inne źródła	2016-2020

2. Wspieranie rodzin i rozwój różnych form pieczy zastępczej:

- 2.1. Wspieranie rodzin w tym rodzin wielodzietnych i rodzin zastępczych.
- 2.2. Organizowanie szkoleń oraz grup wsparcia dla rodzin zastępczych w celu doskonalenia ich kwalifikacji.
- 2.3. Tworzenie rodzin pomocowych.
- 2.4. Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
- 2.5. Współpraca z instytucjami realizującymi zadania z zakresu opieki nad dzieckiem i rodziną.
- 2.6. Finansowanie rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.
- 2.7. Tworzenie i realizacja programów na rzecz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
- 2.8. Podnoszenie kwalifikacji przez kadrę organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.
- 2.9. Pozyskiwanie pomocy wolontariuszy, których zadaniem będzie pomoc dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej.

Realizator	Partnerzy	Źródło finansowania	Termin realizacji
PCPR Żnin	środowisko lokalne, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, ośrodek adopcyjny, sądy	Środki powiatu, środki gminy, inne źródła	2016-2020

3. Objęcie pomocą i wsparciem w procesie usamodzielniania się wychowanków pieczy zastępczej:

- 3.1. Tworzenie i realizacja programów usamodzielniania.

32. Wsparcie usamodzielnionych wychowanków.

- 3.3. Działania na rzecz podnoszenia przez usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej kwalifikacji zawodowych oraz kompetencji społecznych.
- 3.4. Finansowanie pomocy wychowankom w procesie usamodzielniania.
- 3.5. Tworzenie mieszkań chronionych.

Realizator	Partnerzy	Źródło finansowania	Termin realizacji
PCPR Żnin	środowisko lokalne, Powiatowy Urząd Pracy w Żninie, samorządy gminne,	Środki powiatu, inne źródła	2016-2020

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych,
- liczba osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- liczba przeszkolonych kandydatów,
- liczba przeprowadzonych szkoleń dla rodzin zastępczych,
- liczba nowo powstałych rodzin zastępczych,
- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- liczba osób uczestniczących w grupie wsparcia,
- liczba pozyskanych rodzin pomocowych oraz wolontariuszy,
- liczba pracowników uczestniczących w szkoleniach,
- liczba osób z zawartymi indywidualnymi programami usamodzielniania i osób ich realizujących,
- liczba usamodzielnianych wychowanków objętych wsparciem i korzystających z pomocy,
- liczba utworzonych programów,
- liczba zrealizowanych programów,

- liczba rodzinnych domów dziecka,
- liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- liczba mieszkań chronionych.

2. Cel strategiczny:

Rozwój systemu wsparcia osób starszych, długotrwale lub ciężko chorych

Cele operacyjne:

1. Sprawny system pomocy instytucjonalnej:

11. Zapewnienie instytucjonalnej opieki osobom w podeszłym wieku i długotrwale lub ciężko chorym, w celu zagwarantowania seniorom i osobom chorym należytego miejsca w społeczeństwie oraz stworzenie warunków do godnego życia.
12. Utrzymanie wysokiego standardu usług w Domach Pomocy Społecznej i Środowiskowych Domach Samopomocy oraz wszystkich innych jednostkach zajmujących się opieką nad osobami starszymi i chorymi.
13. Utrzymanie istniejącej infrastruktury pomocy społecznej i jej ewentualny rozwój w miarę potrzeb.
14. Rozwój usług opiekuńczych.
15. Pozyskiwanie środków z różnych źródeł na realizację zadań mających wpływ na lepsze funkcjonowanie jednostek obsługujących osoby starsze i chore.

Realizator	Partnerzy	Źródło finansowania	Termin realizacji
------------	-----------	---------------------	-------------------

PCPR Żnin, ośrodki pomocy społecznej	miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej, domy pomocy społecznej, środowiskowe domy samopomocy, organizacje pozarządowe	Środki powiatu, wpłaty uczestników, środki organizacji pozarządowych, inne źródła	2016-2020
---	---	---	-----------

2. Promowanie pozytywnych zachowań wobec starości:

- 2.1. Wspieranie rozwoju integracji społecznej osób starszych poprzez podejmowanie działań mających na celu powstawanie, rozwój i zacieśnianie więzi międzypokoleniowej.
- 2.2. Popularyzacja i pomoc przy organizowaniu cyklicznych imprez dla lokalnych środowisk z uwypukleniem problematyki osób starszych oraz rozpowszechnianie literatury na ten temat.
- 2.3. Pozyskiwanie wolontariuszy, których zadaniem będzie wspieranie osób starszych.

Realizator	Partnerzy	Źródło finansowania	Termin realizacji
PCPR Żnin	miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej, gminne ośrodki kultury, domy pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe	środki powiatu, środki gminne, inne źródła	2016-2020

Wskaźniki:

- liczba wydanych decyzji o umieszczeniu lub skierowaniu do placówek,
- liczba mieszkańców dps,
- liczba uczestników zajęć w śds,
- liczba wydanych ulotek, broszurek itp.,
- ilość prelekcji, pogadanek,
- ilość imprez integracyjnych,
- ilość zrealizowanych inwestycji,
- liczba wolontariuszy,
- liczba mieszkań treningowych i chronionych.

3. Cel strategiczny:

Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych

Cele operacyjne:

1. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych:

11. Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej określonej ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.
12. Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem poprzez propagowanie ich uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, imprezach integracyjnych.
13. Wspieranie osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin.
14. Wykorzystywanie pojawiających się możliwości rozszerzenia oferty ułatwiającej osobom niepełnosprawnym dostęp do korzystania z opieki zdrowotnej i rehabilitacji (obejmowanie działaniami w ramach programów unijnych).
15. Działania mające na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.
16. Tworzenie warunków do pełnego uczestniczenia osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin w życiu społecznym.
17. Rozwój bazy wsparcia środowiskowego dla osób niepełnosprawnych (WTZ, ŚDS, mieszkania chronione i inne).
18. Wspieranie aktywności organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.
19. Realizacja programów na rzecz wsparcia osób niepełnosprawnych.

Realizator	Partnerzy	Źródło finansowania	Termin realizacji
------------	-----------	---------------------	-------------------

PCPR Żnin, organizacje pozarządowe, gminy	Wydziały Starostwa Powiatowego w Żninie, PUP, PFRON, jednostki samorządowe, organizacje pozarządowe	środki własne, środki PFRON, środki gminne, środki unijne, środki organizacji pozarządowych, inne źródła	2016-2020
--	---	--	-----------

2. Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych:

21. Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej określonej ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.
22. Zwiększenie kwalifikacji zawodowych oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez realizację projektów finansowanych z EFS.
23. Tworzenie warunków ograniczających zjawisko bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych.
24. Zapewnienie udziału osobom niepełnosprawnym w programach wspierających ich zatrudnienie.
25. Podejmowanie działań z zakresu utworzenia zakładu aktywności zawodowej i spółdzielni socjalnych.

Realizator	Partnerzy	Źródło finansowania	Termin realizacji
PUP w Żninie	PCPR w Żninie, jednostki samorządowe, organizacje pozarządowe	Środki powiatu, środki PFRON, środki własne, środki unijne, środki organizacji pozarządowych, inne źródła	2016-2020

3. Ochrona i przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych

31. Kształtowanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania problemów osób niepełnosprawnych.
32. Rozpowszechnianie informacji o prawach, uprawnieniach osób niepełnosprawnych.
33. Zwalczanie dyskryminacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy.

Realizator	Partnerzy	Źródło finansowania	Termin realizacji
PCPR w Żninie	jednostki samorządowe, PFRON, gminy, organizacje pozarządowe, PUP	Środki powiatu, środki unijne, inne źródła	2016-2020

Wskaźniki:

- liczba udzielonych dofinansowań,
- liczba osób korzystających ze wsparcia,
- liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono dofinansowania oraz kwoty dofinansowań,
- liczba zrealizowanych projektów aktywizujących osoby niepełnosprawne,
- liczba osób niepełnosprawnych korzystających z poradnictwa i doradztwa,
- liczba ulotek, informatorów, plakatów,
- liczba warsztatów, spotkań, szkoleń,
- liczba wspólnych inicjatyw,
- liczba imprez integracyjnych,
- liczba zakupionego sprzętu rehabilitacyjnego,
- liczba uczestników środowiskowego wsparcia,
- liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych,
- liczba realizowanych programów wspierających osoby niepełnosprawne i ich rodziny,
- liczba porad udzielonych przez doradcę ds. osób niepełnosprawnych.

4. Cel strategiczny:

Ograniczanie zjawiska bezrobocia poprzez odpowiednią politykę rynku pracy w Powiecie Żnińskim

Cele operacyjne:

1. Skuteczna aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych – rozwój mobilności zawodowej i przestrzennej:

- 1.1. Dążenie do zminimalizowania długotrwałego bezrobocia – aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- 1.2. Stwarzanie warunków do zatrudnienia „grup szczególnej troski” w tym: osób z wyższym wykształceniem, osób przed 25 i po 50 roku życia.

Realizator	Partnerzy	Źródło finansowania	Termin realizacji
PUP w Żninie	agencje zatrudnienia funkcjonujące na lokalnym rynku pracy	środki własne, środki Funduszu Pracy, środki unijne, środki PFRON, inne źródła	2016-2020

2. Intensyfikacja działań na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy w powiecie:

- 2.1. Wspieranie samozatrudnienia.
- 2.2. Wsparcie podmiotów gospodarczych na lokalnym rynku pracy w tworzeniu nowych miejsc pracy.

Realizator	Partnerzy	Źródło finansowania	Termin realizacji
------------	-----------	---------------------	-------------------

PUP w Żninie	jednostki administracji samorządowej powiatu, instytucje pomocy społecznej, placówki oświatowe, związki zawodowe i związki pracodawców, organizacje pozarządowe	Środki własne, środki Funduszu Pracy, środki unijne, środki powiatu, środki gminy, środki organizacji pozarządowych, inne źródła	2016-2020
--------------	---	--	-----------

3. Stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi zasobów ludzkich w kierunkach zgodnych

z oczekiwaniami rynku pracy:

3.1 Współpraca z pracodawcami oraz jednostkami oświatowymi w zakresie profilowania szkolenia zawodowego młodzieży i osób dorosłych – dostosowanie oferty edukacyjnej w powiecie do potrzeb lokalnego rynku pracy.

3.2. Utrzymanie i ewentualna rozbudowa w powiecie systemu ułatwiającego kształcenie przez całe życie.

3.3. Wsparcie osób bezrobotnych w działaniach na rzecz zdobycia lub poszerzenia kwalifikacji zawodowych przydatnych na rynku pracy.

Realizator	Partnerzy	Źródło finansowania	Termin realizacji
PUP w Żninie	jednostki oświatowe, pracodawcy	Środki własne, środki Funduszu Pracy, środki unijne, środki jednostek oświatowych, inne źródła	2016-2020

4. Integracja społeczna i adaptacja zawodowa osób w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy:

4.1. Udoskonalanie systemu wsparcia aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.

4.2. Udoskonalanie systemu współpracy podmiotów samorządowych i jednostek pozarządowych na rzecz integracji społecznej i zawodowej osób bezrobotnych.

Realizator	Partnerzy	Źródło finansowania	Termin realizacji
PUP w Żninie	jednostki administracji samorządowej działające w obszarze pomocy społecznej, organizacje pozarządowe	Środki własne, środki Funduszu Pracy, środki budżetowe, środki PFRON	2016-2020

Wskaźniki:

- liczba osób bezrobotnych,
- liczba programów skierowanych dla osób bezrobotnych upowszechniających wiedzę o poruszaniu się na rynku pracy,
- liczba inicjatyw w zakresie samozatrudnienia i zatrudnienia w formach niestandardowych,
- liczba podejmowanych inicjatyw wraz z jednostkami pomocy społecznej w celu wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem,
- liczba osób zatrudnionych z „grup szczególnej troski”,
- liczba dotacji udzielonych na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- liczba osób podejmujących z powodzeniem działalność gospodarczą,
- liczba szkoleń zawodowych przeprowadzonych dla pracodawców,
- ilość nowych miejsc pracy utworzonych poprzez finansowanie wyposażenia lub doposażenia tworzonych stanowisk pracy,
- liczba staży zawodowych,
- liczba ofert pracy,
- liczba nowych podmiotów gospodarczych,
- liczba kierunków kształcenia dostosowanych do potrzeb rynku pracy,
- liczba przeprowadzonych szkoleń dla osób niepełnosprawnych,
- liczba osób niepełnosprawnych, które uzyskały zatrudnienie,
- liczba podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba spółdzielni socjalnych,
- liczba zrealizowanych projektów, programów skierowanych dla osób bezrobotnych w tym także osób niepełnosprawnych.

5. Cel strategiczny:

Wspieranie i eskalacja działań na rzecz rodzin i osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej oraz dotkniętych różnymi uzależnieniami

Cele operacyjne:

1. Udoskonalenie systemu pomocy społecznej pomagającego osobom i rodzinom przezwyciężyć trudności życiowe, których nie są w stanie pokonać samodzielnie:

1. Podejmowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych, sprzyjających utrzymaniu i wzmacnianiu więzi rodzinnych oraz nauce radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych i realizacja programów w tym zakresie.
2. Dalszy rozwój infrastruktury pomocy społecznej umożliwiający większy dostęp do świadczeń i pomocy w zakresie interwencji kryzysowej.
3. Podnoszenie kompetencji kadry pracującej z osobami i rodzinami znajdującymi się w sytuacji kryzysowej.

Realizator	Partnerzy	Źródło finansowania	Termin realizacji
PCPR w Żninie	miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, sądy rejonowe, prokuratura rejonowa, policja, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, inne	Środki powiatu, środki celowe, środki unijne, inne źródła	2016-2020

2. Podejmowanie działań mających na celu zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie oraz ochronę ofiar przemocy:

- 2.1 Kształtowanie świadomości społeczeństwa lokalnego w zakresie problemów związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie.
- 2.2 Doskonalenie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i wykorzystanie pojawiających się możliwości aplikowania o środki w tym zakresie.
- 2.3 Zwiększenie dostępu do specjalistycznej pomocy dla osób i rodzin, których dotyczy problem przemocy.
- 2.4 Zapewnienie bezpieczeństwa ofiarom przemocy.
- 2.5 Zapewnienie pomocy dla sprawców przemocy poprzez oddziaływania korekcyjno-edukacyjne, terapeutyczne i inne.

- 2.6 Podnoszenie kompetencji kadry pracującej z osobami i rodzinami dotkniętymi problemem przemocy w rodzinie.

Realizator	Partnerzy	Źródło finansowania	Termin realizacji
PCPR w Żninie	miejski i gminne ośrodki pomocy społecznej, gminne komisje rozwiązywanie problemów alkoholowych, zespoły interdyscyplinarne, sądy rejonowe, prokuratura rejonowa, policja, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, inne	Środki powiatu, środki celowe, środki unijne, inne źródła	2016-2020

3. Zapobieganie problemom wynikającym z uzależnień:

- 3.1 Działalność profilaktyczna.
- 3.2 Wykorzystanie możliwości aplikowania o środki umożliwiające realizację programów z zakresu profilaktyki uzależnień.
- 3.3 Tworzenie grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
- 3.4 Promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży.

Realizator	Partnerzy	Źródło finansowania	Termin realizacji
miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, policja, placówki oświatowe	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, powiatowa stacja sanitarno-epidemiologiczna, poradnia psychologiczno- pedagogiczna, organizacje pozarządowe, inne	Środki własne danej jednostki, środki powiatu, środki celowe, środki unijne, inne źródła	2016-2020

Wskaźniki:

- liczba osób korzystających ze wsparcia,
- liczba osób korzystających z pomocy w ramach interwencji kryzysowej,
- liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego,
- liczba osób korzystających z tymczasowego schronienia,
- liczba osób objętych wsparciem ze względu na przemoc,
- liczba sprawców przemocy biorących udział w oddziaływaniach korekcyjno- edukacyjnych,
- liczba zrealizowanych programów i projektów oraz liczba ich beneficjentów,
- liczba szkoleń pracowników z zakresu interwencji kryzysowej i przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba wygłoszonych pogadanek, prelekcji,
- liczba wydanych broszurek, ulotek, artykułów w prasie etc.

6. Cel strategiczny:

Udoskonalenie funkcjonowania instytucji pomocy społecznej powiatu oraz promowanie wspólnych działań na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego

Cele operacyjne:

1. Doskonalenie kwalifikacji pracowników w celu zagwarantowania większego standardu usług

1.1. Wzmocnienie roli pracownika socjalnego poprzez rozwój kadr socjalnych.

1.2. Zastosowanie nowych rozwiązań organizacyjnych oraz narzędzi i programów w celu podniesienia jakości świadczonych usług.

Realizator	Partnerzy	Źródło finansowania	Termin realizacji
PCPR Żnin	Instytucje pomocy społecznej, placówki oświatowe, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	Środki własne, środki powiatu, środki unijne, inne źródła	2016-2020

2. Wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych

2.1. Dalsze nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, koordynacja

i wspieranie wspólnych działań.

2.2. Wspieranie rozwoju ekonomii społecznej.

2.3. Propagowanie rozwoju wolontariatu.

2.4. Wdrażanie projektów w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego lub innych programów finansowanych, także ze źródeł pozabudżetowych.

Realizator	Partnerzy	Źródło finansowania	Termin realizacji
PCPR w Żninie	instytucje pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej	środki własne, środki powiatu, środki gminy, dotacje, środki unijne, inne źródła, sponsorzy	2016-2020

Wskaźniki:

- liczba pracowników podnoszących kwalifikacje zawodowe,
- liczba szkoleń, w których brali udział pracownicy,
- liczba zorganizowanych szkoleń,
- liczba organizacji pozarządowych,
- liczba porozumień zawartych z organizacjami pozarządowymi,
- liczba zgłoszonych inicjatyw,
- liczba powstałych podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba wolontariuszy współpracujących z instytucjami pomocy społecznej,
- liczba realizowanych projektów, programów.

VII. KIERUNKI DZIAŁAŃ

1. Kierunki działań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na terenie Powiatu Żnińskiego

Istotnym elementem wsparcia rodziny jest wprowadzenie rozbudowanego systemu profilaktyki oraz intensyfikacja działań na rzecz rodziny wychowującej małoletnie dzieci, przeżywającej trudności.

Profilaktyka to interdyscyplinarne działania i wsparcie ze strony służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny. Działania profilaktyczne winny być przede wszystkim skierowane na rodziny wychowujące dzieci, a jednocześnie niewydolne wychowawczo, dotknięte przemocą, ubogie i zagrożone ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodziny zastępcze oraz usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej.

W każdej gminie Powiatu Żnińskiego priorytetami powinny być:

1. Opracowywanie i realizowanie przez samorządy lokalnych programów wspierania rodzin wychowujących małoletnie dzieci

2. Konieczność stosowania wczesnej profilaktyki społecznej dla młodych rodzin

Położenie głównego nacisku na utrzymanie dzieci w ich naturalnym środowisku, a więc w rodzinie, wzmocnienie działań profilaktycznych i doskonalenie metod pracy z rodziną na rzecz pozostawienia w niej dziecka lub jego powrotu, wprowadzenie różnorodnych form środowiskowej pomocy rodzinom dysfunkcyjnym.

3. Środowiskowe formy opieki pozarodzinnej dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym

Rozwój placówek wsparcia dziennego – świetlic, klubów, ognisk wychowawczych, w których specjaliści (psycholog, pedagog) pomagają dziecku, ale także współpracują z rodzicami. Zadaniem placówek wsparcia dziennego jest opieka nad dzieckiem w czasie pozaszkolnym, a także pomoc jego rodzicom lub opiekunom. Rodzina przeżywająca trudności będzie mogła również liczyć na pomoc rodziny wspierającej. O roli i wykonywanych zadaniach rodziny wspierającej decyduje gmina, uwzględniając m.in. lokalne możliwości oraz potrzeby rodzin korzystających z pomocy.

4. Wprowadzenie stanowiska asystenta rodziny, który niezależnie od pracowników socjalnych zajmowałby się wyłącznie pracą z rodziną

Jego głównym zadaniem jest podjęcie działań mających na celu zapobieganie skierowania dziecka do pieczy. W przypadku zaistnienia takiej sytuacji, celem dalszej pracy asystenta jest dążenie do takiego stanu, aby dziecko mogło wrócić do rodziny biologicznej. Wprowadzenie i wzmocnienie, w ramach profilaktyki, działań asystentów rodziny, prowadzenie systematycznej, bezpośredniej pracy z rodziną mającą trudności w prawidłowym funkcjonowaniu będzie miało na celu osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Działania asystenta wspierane będą przez zespół interdyscyplinarny.

5. Wprowadzenie koordynacji działań wszystkich instytucji i służb zobowiązanych do wspierania rodziny przez powołanie zespołu interdyscyplinarnego

Głównym kierunkiem rozwoju pieczy zastępczej zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej na terenie Powiatu Żnińskiego. Tą formą objęte będą przede wszystkim dzieci do 7-go roku życia, które po 1 stycznia 2012 r. nie mogą być kierowane do pieczy instytucjonalnej. Ustawa zobowiązuje do sukcesywnego dostosowania istniejących 30 osobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych do małych, 14 osobowych przez okres 9 lat od dnia wejścia w życie ustawy. W praktyce oznacza to, że od 2021 r. funkcjonować powinny maksymalnie 14 osobowe placówki opiekuńczo – wychowawcze, z zastrzeżeniem możliwości przebywania w nich jedynie dzieci powyżej 10 roku życia.

Wszystkie planowane działania zmierzają do stworzenia takiego systemu pieczy zastępczej na terenie Powiatu Żnińskiego, który zapewni dzieciom potrzebującym wsparcia odpowiednią liczbę miejsc w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej, właściwe standardy świadczonej pomocy oraz taki poziom współpracy między podmiotami udzielającymi dziecku wsparcia, który jeśli jest to możliwe, pozwoli na powrót dziecka do rodziny biologicznej. Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej tj. zwiększanie liczby zawodowych rodzin zastępczych, w tym pełniących funkcję pogotowia rodzinnego oraz rodzinnych domów dziecka pozwoli na zabezpieczenie potrzeb w zakresie opieki nad dziećmi.

Dążenie do rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej to przede wszystkim zapewnienie ich odpowiedniej liczby, ale również podejmowanie czynności w celu wypracowania i wdrażania

standardów sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej, profesjonalizacji tej formy pieczy zastępczej w tym również pracy koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz zapewnienie rodzinom zastępczym specjalistycznych form wsparcia.

2. Kierunki działań w zakresie problemów społecznych zdiagnozowanych w Powiecie Żnińskim

2.1. Bezrobocie

Jak wynika z diagnozy sytuacji ludności zamieszkujących Powiat Żniński, bezrobocie jest jednym z najważniejszych problemów regionu. W związku z powyższym zachodzi potrzeba podjęcia zintensyfikowanych działań mających na celu zredukowanie poziomu bezrobocia poprzez:

- aktywizację społeczno-zawodową osób bezrobotnych,
- organizację prac interwencyjnych, publicznych i sezonowych,
- ochronę istniejących miejsc pracy, tworzenie nowych przedsiębiorstw, lokowanie inwestycji na terenie powiatu,
- organizowanie kursów kształcących lub zmieniających kwalifikacje,
- zapewnienie większego dostępu do pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego,
- organizowanie szkoleń bezrobotnych,
- tworzenie otwartych klubów pracy.

2.2. Ubóstwo

Analiza sytuacji Powiatu Żnińskiego pod kątem zubożenia społeczeństwa wykazuje, iż wielu mieszkańców regionu dotyka problem ubóstwa, pośrednio narażając na wykluczenie z rynku pracy i innych obszarów życia społecznego. W celu polepszenia warunków życia społeczności lokalnej należy:

- ułatwić mieszkańcom dostęp do zatrudnienia,
- prowadzić aktywną pracę z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym,
- realizować inicjatywy mające na celu integrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem, przeciwdziałając izolacji społecznej,
- podnosić kompetencje życiowe i zawodowe w kierunku rozpoczęcia pracy czy ponownego podjęcia zatrudnienia,
- zaangażować instytucje rządowe, samorządowe i pozarządowe w zwalczanie marginalizacji społecznej,
- tworzyć spółdzielnie socjalne umożliwiające powrót do uregulowanego życia społecznego i aktywności na rynku pracy,
- zwiększać samodzielność życiową osób, rodzin i społeczności, które doświadczają trudności życiowych.

2.3. Starzenie się społeczeństwa

Zmiany zachodzące w strukturze społecznej polegające na postępującym wzroście liczby osób starszych wskazują na potrzebę:

- zapewnienia osobom starszym i niepełnosprawnym dostępu do rehabilitacji społeczno- zawodowej,
 - zapewniania godnego życia, w tym pomocy w zaspokajaniu potrzeb osobom, których samodzielność jest ograniczona,
 - tworzenia warunków w celu zwiększenia aktywności zawodowej osób w wieku okołoemerytalnym,
 - opracowania programów doskonalących wiedzę na temat procesów starzenia się mających na celu kształcenie odpowiednich postaw środowiska lokalnego wobec osób starszych,
 - tworzenia sieci wsparcia społecznego,
 - wspierania uczestnictwa osób starszych w różnych strefach życia społecznego:
- w zaspokajaniu ich potrzeb edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych, jednocześnie czynnie zapobiegając deprywacji społecznej poprzez system indywidualnych kontaktów.

2.4. Niepełnosprawność i długotrwała choroba

Z zebranych danych wynika, iż Powiat Żniński charakteryzuje się umiarkowanym natężeniem zjawiska niepełnosprawności. Mając na uwadze powyższe, zachodzi konieczność:

- rozpowszechniania pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych,
- upowszechniania informacji dotyczących praw i uprawnień osób niepełnosprawnych,
- zwiększania świadomości osób w zakresie radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych,
- ułatwiania dostępu do edukacji oraz doskonalenia wiedzy i umiejętności,
- podejmowania działań na rzecz aktywizacji osób znajdujących w trudnej sytuacji na rynku pracy,
- tworzenia zakładów aktywności zawodowej dla osób niepełnosprawnych,
- realizacji programów mających na celu zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu,
- rozwoju instytucji, których zadaniem jest wspieranie i pomoc osobom niepełnosprawnym,
- zwiększania dostępności do usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych,
- propagowania działań profilaktycznych w celu promocji zdrowia, znaczenia utrzymywania sprawności fizycznej i dbania o własne ciało.

2.5. Zachowania dysfunkcyjne

W związku z nasilającym się zjawiskiem przemocy, dotyczącym rodziny zamieszkujące Powiat Żniński, powinny być podjęte działania w kierunku:

- utworzenia powiatowego ośrodka interwencji kryzysowej lub rozszerzenie w tym zakresie działalności PCPR w Żninie w celu zapewnienia profesjonalnej pomocy interwencyjno-terapeutycznej rodzinom doświadczającym przemocy,
- kształtowania świadomości społeczeństwa i promocji działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- realizacji programów prewencyjnych,
- podnoszenia kompetencji pracowników pomocy społecznej w celu zwiększania kompetencji i efektywności pracy z rodziną z problemami przemocowymi,
- zapewnienie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc.

W celu podniesienia skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie należy przede wszystkim zapobiegać jej występowaniu poprzez działania edukacyjne, podnoszące świadomość i wrażliwość społeczną oraz działania kształtujące prawidłowe postawy. Duże znaczenia ma tu praca socjalna, profilaktyka społeczna i wsparcie środowiska lokalnego.

Jak wynika z diagnozy, mieszkańców powiatu dotyczy przede wszystkim problem uzależnienia od alkoholu. W celu zredukowania negatywnego wpływu alkoholizmu na rodzinę zachodzi potrzeba:

- wspierania promocji zdrowia i ochrony zdrowia psychicznego,
- prowadzenia działań profilaktycznych, zwiększania świadomości społeczeństwa odnośnie konsekwencji nadużywania alkoholu,
- rozwoju ośrodków świadczących pomoc osobom uzależnionym, zapewnienia im leczenia, terapii i rehabilitacji,
- działania na rzecz reintegracji ze społeczeństwem i prawidłowego pełnienia ról społecznych.

VIII. WDRAŻANIE, MONITOWANIE I EWALUACJA STRATEGII

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie zgodnie z art. 112 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku jest koordynatorem realizacji strategii. Do jej skutecznego wdrażania niezbędny jest monitoring, służący ocenie efektywności procesu realizacji założonych celów. Z uwagi na powyższe zadaniem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie będzie doręczenie aktualnej wersji strategii instytucjom zaangażowanym do wykonania jej założeń oraz kompletowanie dokumentacji związanej z przebiegiem realizacji strategii. Priorytetem działań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie będzie monitoring procesu dokonywany na bazie otrzymanych od podmiotów informacji. Pozwoli to na wprowadzenie niezbędnych korekt, zgodnie z pojawiającymi się potrzebami.

Podsumowując diagnozę problemów społecznych stwierdzono potrzebę dalszego rozwoju i wzmocnienia wszelkiego rodzaju instytucji działających w zakresie niesienia pomocy mieszkańcom Powiatu Żnińskiego, gdyż stoi przed nimi ogrom działań i przedsięwzięć mających na celu zabezpieczenie ich potrzeb.